

Αρχεΐακά Νέα

Ενημερωτικό Δελτίο της Ελληνικής Αρχεΐακής Εταιρείας No. 12 Ιούλιος 1995

Από το ταξίδι της ΕΑΕ στην Ιταλία, Μάιος 1995

ΤΟ ΝΕΟ ΜΑΣ ΒΗΜΑ

Η έκδοση των "Αρχεΐακών Νέων" σε νέα μορφή είναι αποτέλεσμα των αποφάσεων του νέου Διοικητικού Συμβουλίου για αναδιάρθρωση των εντύπων της Ελληνικής Αρχεΐακής Εταιρείας με την έκδοση δύο περιοδικών. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, τα "Αρχεΐακά Νέα", στην καινούργια τους μορφή, θα περιοριστούν σε καθαρά ενημερωτικό έντυπο με μεγαλύτερη περιοδικότητα, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στο ρόλο τους της έγκαιρης πληροφόρησης. Πολύτιμη συνεισφορά για την πραγματοποίηση των εκδοτικών σχεδίων της Εταιρείας αποτελεί και η οικονομική ενίσχυση της Εθνικής Τράπεζας, την οποία ευχαριστούμε και από τη θέση αυτή. Η Συντακτική Επιτροπή των "Αρχεΐακών Νέων" θα αποτελείται από τους συναδέλφους που είχαν μέχρι σήμερα την επιμέλειά τους.

Στην ύλη του τεύχους αυτού, πέρα από τις αρχεΐακές ειδήσεις, στηριγμένη των δραστηριοτήτων της ΕΑΕ περιλαμβάνονται άρθρα σχετικά με τα πεπραγμένα του Δ.Σ. το τελευταίο εξάμηνο καθώς και με το εκπαιδευτικό ταξίδι που οργάνωσε η Εταιρεία τον Μάιο στην Ιταλία. Στα διεθνή νέα παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα της ετήσιας συνάντησης της Εταιρείας των Αμερικανών Αρχειονόμων, τη Θεματολογία της 30ης CITRA, καθώς και τα αποτελέσματα των συναντήσεων της European Association for Banking History και της συνάντησης του Γραφείου της Επιτροπής Business and Labor Archives. Επίσης, υπάρχει αναφορά στις εργασίες του Stage Technique International d' Archives. Δεν λείπουν βεβαίως τα Αρχεΐακά Παραλειπόμενα, η αλληλογραφία και οι βιβλιοπαρουσιάσεις.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Διοικητικό Συμβούλιο</i>	Το νέο μας βήμα	1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
<i>Αμαλία Παππά-Καραπιδάκη</i>	Πεπραγμένα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΑΕ (Μάρτιος-Ιούλιος 1995)	3
<i>Αλέξης Κράους</i>	Εκπαιδευτικά ταξίδια της ΕΑΕ - Ένα σκεπτικό	4
<i>Ζήσιμος Συνοδινός</i>	Ο αρχειονομικός φάκελος του ταξιδιού στην Ιταλία	5
<i>Γιώτα-Αθηνά Τσέλλαλη</i>	Προς την αρχειακή εταιρεία - "Αρχειακά Νέα"	5
	Οι συμμετοχές στο εκπαιδευτικό-αρχειονομικό ταξίδι στην Ιταλία, 19-28 Μαΐου 1995	7
<i>Λευτέρης Μονοκρούσος</i>	Ένα ενδιαφέρον οδοιπορικό στην Ιταλία	8
ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ		
<i>Νίκος Ε. Καραπιδάκης</i>	Νέο κτήριο για τα ΓΑΚ - Αρχεία Νομού Μαγνησίας	9
ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ		
<i>Νέστορας Μπαμίδης</i>	Διεθνές Τεχνικό Σεμινάριο Αρχειονομίας	10
	The Society of American Archivists: 59th Annual Meeting, Ουάσιγκτον 28/8/-31/9/1995	13
<i>Νίκος Παντελάκης</i>	XXXe CITRA, 1995 Washington, D.C.	15
<i>Γιολάντα Χατζή</i>	Ιστορικά Αρχεία Τραπεζών: Διεθνές Συμπόσιο, Εδιμβούργο 18-19.5.1995	16
<i>Αλέξης Κράους</i>	Κοινωνικά και Οικονομικά Αρχεία	18
ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ		
<i>μ.β.</i>	Σε δύο ημίχρονα	19
<i>μ.β.</i>	Ο Γενικός Αρχαιοθέτης: Σημειώσεις επί σπουδών	19
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ		
<i>Μαργαρίτα Δρίτσα</i>	Προς τη Συντακτική Επιτροπή των Αρχειακών Νέων	20
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ		
<i>Ζήσιμος Συνοδινός</i>	Journal of the Society of Archivists, volume 16-No 1, Spring 1995	22
	Συμμετοχή της ΕΑΕ στο 13ο Διεθνές Αρχειονομικό Συνέδριο του Πεκίνου	24

Αρχειακά Νέα

Ενημερωτικό δελτίο της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας (Ε.Α.Ε.)
ISSN 1106-5370

Συντακτική Επιτροπή: Χριστίνα Βάρδα
Νίκος Παντελάκης, Ζήσιμος Συνοδινός.
Επεξεργασία-εκτύπωση υπολογιστή: Τάσος Αναστασιάδης

Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία

Εδρα: ΓΑΚ, Θεάτρου 6, 105 32 ΑΘΗΝΑ
Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ.Θ 76072,
171 01 Ν. ΣΜΥΡΝΗ
τηλ. 7785186, 7713412
Fax 8015 797

Société Hellenique d'Archives

Adresse: B.P. 76072
171 01 Nea Smyrni, Grèce
Fax: 30-1-80.15.453

Η Συντακτική Επιτροπή παρακαλεί τους συνεργάτες και αρθρογράφους των "Αρχειακών Νέων" να δίνουν τα κείμενά τους δακτυλογραφημένα ή, ακόμα καλύτερα, σε διοκτέτα για τη διευκόλυνση της έκδοσης. Απαντήσεις και συνεργασίες για τις δραστηριότητες και τα νέα των περιφερειακών αρχείων είναι απαραίτητες και ευπρόσδεκτες.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Παρακαλούμε τα μέλη που στέλνουν τη συνδρομή τους με ταχυδρομικές επιταγές να γράφουν στη θέση του παραλήπτη το όνομα και τη διεύθυνση του ταμεία της ΕΑΕ (Ζήσιμος Συνοδινός, Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, Βασ. Σοφίας 112 Α, 115 27 Αθήνα) και να διευκρινίζουν στο πίσω μέρος της επιταγής, στο χώρο για τα μηνύματα, ότι πρόκειται για τη συνδρομή τους στην ΕΑΕ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Ε.Α.Ε.

Τα βιβλία που κατά καιρούς λαμβάνει η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία είναι στη διάθεση των μελών της στο Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας τις ώρες που λειτουργεί το αναγνωστήριο (9.00-14.00).

Υπεύθυνη για τη βιβλιοθήκη είναι η συνάδελφος Άντζελα Τζιτζίκου,

τηλ. 77-85-186, 77-13-412.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

Πεπραγμένα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΑΕ (Μάρτιος-Ιούλιος 1995)

Το νέο διοικητικό συμβούλιο της ΕΑΕ, από την εκλογή του μέχρι σήμερα, πραγματοποίησε επτά συνεδριάσεις (αρ.69,70,71,72,73,74,75), κατά τη διάρκεια των οποίων συζητήθηκαν σημαντικά θέματα, τα κυριότερα από τα οποία είναι τα εξής:

Επιτροπές Ε.Α.Ε.

Τα μέλη του ΔΣ, διαπιστώνοντας για μια ακόμη φορά ότι η λειτουργία των Επιτροπών που υφίστανται μέσα στα πλαίσια της ΕΑΕ έχει ατονήσει, αποφάσισαν να επιφορτισθεί κάθε μέλος με την εποπτεία μιας από τις υπάρχουσες επιτροπές και να υποβληθούν από τους υπεύθυνους προτάσεις για κάθε επιτροπή χωριστά με στόχο την αναμόρφωσή τους.

Εκδοτικό πρόγραμμα

Σύμφωνα με όσα αποφασίστηκαν, η ΕΑΕ θα εκδίδει πλέον δύο έντυπα

α) ένα ενημερωτικό, σε σχήμα Α4, που θα διατηρήσει τον τίτλο *"Αρχειακά Νέα"* και του οποίου η περιοδικότητα θα αυξηθεί ώστε να εκδίδεται ανά τρίμηνο. Θα περιλαμβάνει αρχειακές ειδήσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό, αποφάσεις του ΔΣ, λειτουργία Επιτροπών, εγκρίσεις εγγραφής νέων μελών, γνωστοποίηση διεξαγωγής σεμιναρίων, συνεδρίων κ.λπ.

β) Ένα θεωρητικό, του οποίου ο τίτλος θα είναι *"ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΟΣ"* και θα εκδίδεται σε ετήσια βάση. Θα περιλαμβάνει άρθρα επιστημονικού, αρχειονομικού κυρίως περιεχομένου, μεταφράσεις άρθρων και βιβλιοπαρουσιάσεις. Το πρώτο τεύχος υπολογίζεται να εκδοθεί στις αρχές του 1996. Στις προθέσεις μας είναι να υπάρχει παράρτημα με περίληψη μεταφράσεων ορισμένων ελληνικών άρθρων στα αγγλικά ή γαλλικά.

Χρηματοδότηση της ΕΑΕ

Συνεχίστηκε η προσπάθεια εξεύρεσης οικονομικών πόρων με την αποστολή σχετικών επιστολών σε διάφορους φορείς που θα ήταν σε θέση να συνεισφέρουν. Η αίτηση που απευθύνθηκε στη Διοίκηση της ΕΤΕ για οικονομική συμβολή στην έκδοση του εγχειριδίου

Αρχειονομίας (*"Keeping Archives"*, edit. Judith Ellis, 1993) αύξησε τα έσοδα της ΕΑΕ κατά 500.000 δραχμές.

Μετά από προβληματισμό και εκτενή συζήτηση, το ΔΣ αποφάσισε ομόφωνα την αποστολή σε όλα τα μέλη της ΕΑΕ επιστολής στην οποία να επισημαίνεται ότι η Εταιρεία αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα και επειδή ο κυριότερος χρηματοδοτικός της πόρος είναι οι συνδρομές των μελών, παρακαλεί τα μέλη να τακτοποιήσουν τις συνδρομές τους.

Ευχαριστούμε όσα μέλη ανταποκρίθηκαν θετικά, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στην Εταιρεία να υλοποιήσει όσο γίνεται μεγαλύτερο μέρος των στόχων της.

Οργάνωση συνεδρίου το 1996

Ο κ.Αλέξης Κράους και οι κ.κ. Ελένη Φουρναράκη και Χριστίνα Κουλούρη, μέλη της Επιτροπής Αθλητικών και Ολυμπιακών Αρχείων, κατέθεσαν στο ΔΣ πρόταση σχετικά με την οργάνωση από την ΕΑΕ συνεδρίου στην Αθήνα τον Μάιο του 1996, με θέμα την ιστορία του αθλητισμού και του ολυμπισμού με την ευκαιρία του εορτασμού των 100 χρόνων από την πρώτη τέλεση στην Αθήνα των Διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων. Εκτός από την ΕΑΕ, σαν συνδιοργανωτές προτάθηκαν το ΙΑΕΝ και το "Ίδρυμα για το Παιδί". Το συνέδριο θα τεθεί υπό την αιγίδα του ΥΠΕΠΘ και του Δήμου Αθηναίων. Στο περιθώριο του συνεδρίου θα οργανωθεί έκθεση αρχειακού υλικού. Η πρόταση υιοθετήθηκε από το διοικητικό συμβούλιο.

XIII Διεθνές Συνέδριο Αρχείων (Πεκίνο, 2-7 Σεπτεμβρίου 1996)

Στα πλαίσια της συμμετοχής μας στο Διεθνές Συνέδριο του Πεκίνου, στάλθηκε επιστολή στην οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου με την οποία γνωστοποιείται η επιθυμία της ελληνικής πλευράς να συμμετάσχει στη διοργάνωση άτυπης συνάντησης για την προώθηση σύστασης επιτροπής αθλητικών αρχείων στα πλαίσια του Δ.Σ.Α.

Στέγη

Συζητήθηκε το θέμα της εξεύρεσης μόνιμης στέγης για τη στέγαση της ΕΑΕ και αποφασίστηκε να γίνει η αναγκαία προσπάθεια για την επίλυση του προβλήματος, σύμφωνα πάντα με την οικονομική δυνατότητα της Εταιρείας.

Νέα μέλη

Το διάστημα που μεσολάβησε η ΕΑΕ είχε τη χαρά να δεχθεί δώδεκα νέα μέλη στους κόλπους της, έτσι που σήμερα να αριθμεί συνολικά 240 μέλη. Τα νέα μέλη, τα οποία έγιναν δεκτά παμψηφεί με την ιδιότητα είτε των τακτικών είτε των ειδικών μελών, είναι τα εξής: *Τσέλαλη Γιώτα, Ρηγίνος Μιχάλης, Ανδριώτης Νίκος, Τζαγκαράκης Γιώργος, Μωραΐτης Βασίλης, Δρακάκης Μανώλης, Αρσένη Κυριακή, Κουρεμένος Σταύρος, Μονοκρούσος Λευτέρης* ως τακτικά μέλη και *Μήτρας Μιχάλης, Κραβαρίτη Ελλη* και *Έρα Βρανούση* ως ειδικά μέλη.

Σύσταση επιτροπής εκκαθάρισης μητρώου μελών

Μετά από συζήτηση αποφασίστηκε η σύσταση επιτροπής η οποία θα προβεί στην εκκαθάριση του μητρώου μελών της ΕΑΕ και στον επαναχαρακτηρισμό τους. Μέλη της επιτροπής είναι οι Ν. Παντελάκης, Ν. Μέλιος και Αμ. Παππά.

Η βιβλιοθήκη της ΕΑΕ

Όλα τα έντυπα που κατά καιρούς έχει λάβει η ΕΑΕ έχουν τοποθετηθεί σε χώρο του Ιστορικού Αρχείου της ΕΤΕ και έχει συνταχθεί σχετικός κατάλογος. Όσοι ενδιαφέρονται, μπορούν να επισκεφθούν το χώρο και να τα συμβουλευθούν.

Εκδρομή της ΕΑΕ

Τον Μάιο πραγματοποιήθηκε με απόλυτη επιτυχία, χάρις στην προσπάθεια της οργανωτικής επιτροπής, το πρώτο εκπαιδευτικό ταξίδι που οργανώθηκε από την ΕΑΕ.

Περισσότερα θα πληροφορηθείτε στο ειδικά αφιερωμένο μέρος των *"Αρχειακών Νέων"*.

Αμαλία Παππά-Καρασιδάκη

Εκπαιδευτικά ταξίδια της Ε.Α.Ε. – Ένα σκεπτικό

Η πρόταση για το εκπαιδευτικό ταξίδι της ΕΑΕ στη Ρώμη και τη Νότια Ιταλία το Μάιο του 1995 είναι το αποτέλεσμα μιας παλιότερης προσπάθειας για τη δραστηριοποίηση της Εταιρείας μας σε αυτού του είδους τις εκδηλώσεις. Πράγματι, η πρώτη ιδέα, που θεωρήθηκε στη συνέχεια μη πραγματοποιήσιμη, ήταν η οργάνωση ενός παρόμοιου ταξιδιού μέχρι το περίφημο Αρχειακό Κέντρο του Roubaix (βλ. άρθρα στα *"Αρχειακά Νέα"*) στη Βόρεια

Γαλλία, τελευταίο επίτευγμα στο χώρο των οικονομικών και κοινωνικών αρχείων του οποίου η σύλληψη και η πραγματοποίηση θεωρούνται πρότυπα. Έτσι θα είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε κάποια σπουδαία Αρχεία στην Ιταλία, όπως εκείνο της Βενετίας, και στη Γαλλία (Λυόν, Παρίσι) με στόχο το εντυπωσιακό Roubaix. Η αλήθεια είναι ότι η διάθεση που μας ώθησε στις δραστηριότητες αυτές, έρχεται από τη διαπίστωση ότι η ΕΑΕ διαθέτει ένα τεράστιο δυναμικό σε ανθρώπους και ιδέες. Αυτό το γεγονός, συνδυάζεται και με την έντονη ανάγκη των μελών της Εταιρείας για επιμόρφωση και αρχειακές εκδηλώσεις. Οι περισσότεροι από εμάς έχουμε κυρίως πρακτική εμπειρία και λιγότερες μεθοδολογικές αναφορές από σπουδές και ειδικευμένα σεμινάρια. Μας λείπουν οι παραστάσεις, η γνώση των ευρωπαϊκών δεδομένων, αλλά και η επαγγελματική κοινωνικότητα. Έτσι, αποφασίσαμε να τα συνδυάσουμε όλα μαζί.

Ένα εκπαιδευτικό ταξίδι είναι πάντα φορτωμένο. Το δικό μας συνεδύασε τα αρχειονομικά ενδιαφέροντα με τα γενικότερα ενός κλασικού ταξιδιού από τη Ρώμη στις Συρακούσες. Μπορούμε να διαβεβαιώσουμε όλους τους ενδιαφερόμενους ότι η εμπειρία μας υπήρξε πλήρης. Κάθε αρχειονομικό κέντρο που επισκεφτήκαμε, Grottaferrata, Βατικανό, Δημόσια Αρχεία της Ρώμης και της Banca d'Italia, μας έδωσε διαφορετικές και συναρπαστικές προσλαμβάνουσες. Ας προσθέσουμε εδώ ότι οι συνάδελφοι αρχειονόμοι της Ιταλίας που μας βοήθησαν σ' όλη την οργάνωση των επισκέψεων στα Αρχεία, μας επεφύλαξαν μία θερμή βραδυνή δεξίωση και ενθουσιάστηκαν από τη μαζική συμμετοχή μας. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε την κα I. Orefice και τον κ. F. Ferruzzi.

Οι εντυπώσεις μας από τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία στην Ποσειδωνία, την Πομπηία, τη Νάπολη, τους Λοκρούς και τις Συρακούσες ήταν τόσο πλούσιες που μόνο σαν έναυσμα για νέες επισκέψεις μπορούμε να τις θεωρήσουμε. Ας μην ξεχάσουμε και την Καλαβρία με τα ελληνόφωνα και αλβανόφωνα χωριά της, ζωντανά μνημεία της βυζαντινής παράδοσης, όπως και το μικρό βυζαντινό αριστούργημα της εκκλησίας του χωριού Στύλος.

Η οργανωτική επιτροπή προσπάθησε να καλύψει τη νέα αυτή δραστηριότητα αξιοποιώντας τις δικές της δυνατότητες σε μέθοδο και ταλέντο. Ο φάκελος που ετοιμάστηκε από το συνάδελφο Ζήσιμο Συνοδινό θεωρήθηκε αναγκαίος. Τα σχόλια στη διαδρομή εκτιμήθηκαν από όλους. Μην ξεχνάμε τη συνδρομή του Γιொαννί Mercuri, ιδιοκτήτη του γραφείου ταξιδιών που

χρησιμοποιήσαμε. Σα γνήσιος Νότιος Ιταλός, μας οδήγησε στη χώρα του με ένα φανατισμό γόνιμο, αποκαλυπτικό ακόμα και για εκείνους τους συναδέλφους που γνώριζαν την Ιταλία και που ομολόγησαν όμως ότι αγνοούσαν το Νότο. Με την ευκαιρία αυτήν, ας ευχαριστήσουμε ακόμη μία φορά το συνάδελφο Σταύρο Κουρεμένο για τη μεταφραστική του δουλειά από τα ιταλικά στα ελληνικά, που διευκόλυνε τη σωστή αντίληψη των παρουσιάσεων των οδηγών μας στα αρχεία και στους αρχαιολογικούς χώρους.

Είναι γεγονός ότι σε όλους εμάς που πήραμε μέρος στο ταξίδι (περισσότεροι από 20 αρχειονόμοι με τη συμμετοχή της Αν. Δ/ντριας των ΓΑΚ και την ενεργητική παρουσία της πλειοψηφίας του Δ.Σ. της Εταιρείας) επιβεβαιώθηκε η αίσθηση ότι κάποιες σπουδαίες ανάγκες γνώσης αλλά και επικοινωνίας μεταξύ μας επιτέλους αρχίζουν να καλύπτονται. Και αυτό για να μας ανοίξει η όρεξη.

Αλέξης Κράους

Ο αρχειονομικός φάκελος του ταξιδιού στην Ιταλία

Το Δ.Σ. και η Οργανωτική Επιτροπή του εκπαιδευτικού ταξιδιού (Αλ.Κράους, Στέλλα Νταβαρούκα, Ζ.Συνοδινός) είχαν αποφασίσει να συγκροτηθεί ένας φάκελος πληροφοριακού υλικού, ο οποίος θα μοιραζόταν στα μέλη και τους φίλους της ΕΑ.Ε. που θα συμμετείχαν στην εκδρομή. Το έργο ανατέθηκε στο συντάκτη του παρόντος σημειώματος, ο οποίος, με τη βοήθεια και άλλων συναδέλφων που αναφέρονται παρακάτω, συγκέντρωσε διάφορα δημοσιεύματα, άρθρα και αναφορές, κρίνοντας σκόπιμο αφ' ενός να εξασφαλισθεί η στοιχειώδης ενημέρωση, αφ' ετέρου τα υλικά αυτά να είναι προσιτά σε όσο το δυνατόν περισσότερους έλληνες αρχειονόμους. Για το λόγο αυτό επιλέξαμε κείμενα στις 3 πύξιδες γλώσσες (ελληνικά-αγγλικά-γαλλικά), παραλείποντας σχεδόν την πολύ πλούσια ιταλική βιβλιογραφία (ας μας το συγχωρήσουν οι ιταλομαθείς συνάδελφοι που ήταν μαζί μας). Στο σχετικό φάκελο

υλικού εκτός από τα αρχειονομικά θέματα υπήρχαν επίσης αρκετά φωτοαντίγραφα και φυλλάδια αρχαιολογικού-ιστορικού και ταξιδιωτικού περιεχομένου στα οποία δεν θα αναφερθούμε εδώ αναλυτικά.

Ειδικά ο "αρχειονομικός φάκελος" περιείχε πληροφορίες για την οργάνωση και τη σύγχρονη κατάσταση των Ιταλικών αρχείων με αρθρογραφία για τα Κρατικά Αρχεία, το Αρχείο του Βατικανού και τα Τραπεζικά Αρχεία, τα οποία επρόκειτο να επισκεφθούμε. Αναλυτικά ο φάκελος περιελάμβανε:

- Ολιγοσέλιδο σημείωμα, στα γαλλικά, για τη σύγχρονη οργάνωση και λειτουργία των Κρατικών Ιταλικών Αρχείων (Archivio di Stato), γραμμένο από την Ερσίλια Γκρατσιάνι του Archivio di Stato di Roma (Το κείμενο εξασφάλισε και μας έστειλε η συνάδελφος κα Ιωάννα Λεβεντοπούλου).

- Το κεφάλαιο που αφορά την

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΡΧΕΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ-“ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΝΕΑ”

Η σύλληψη, η υλοποίηση, η άψογη οργάνωση του αρχειακού-εκπαιδευτικού, ιστορικού-αρχαιολογικού οδοιπορικού στη Ρώμη, Καλαβρία, Κάτω Ιταλία, Σικελία, το παράλληλο και ενδιάθετο κοινωνικό και ανθρωπολογικό υλικό και οι προσεγγίσεις, το γνωστικό αντικείμενο, -οι εικόνες-, “το ταξίδι” προκάλεσε, στόχευσε, διατήρησε και πέτυχε τα μέγιστα

Στον αρχειακό-ιστοριογραφικό, αρχαιοδιφικό και αρχαιολογικό, τον περιηγητικό του ρόλο και χαρακτήρα, λειτούργησε έξω- και ενδο-επικοινωνιακά, επιστημονικά, συναδελφικά, κυρίως ανθρώπινα

Οι επαγγελματικά ενημερωμένοι, πολυδιάστατοι και πολυεπίπεδοι πληροφοριακά φάκελοι, η ενεργός και εναργής παρουσία της οργανωτικής επιτροπής, προδίδεταν ενεργά και πιστοποιήσαν το αγνό, γνήσιο, άδολο, ευρύ και ουσιαστικό ενδιαφέρον, το υπόβαθρο, τις ποιότητες, τη συνείδηση, τη ζωντάνια, τη χαρά της ζωής, τη “στάση ζωής” των ανθρώπων της Αρχειακής Εταιρείας.

*Τους ευχαριστώ
μετά τιμής*

Γιώτα-Αθηνά Τσέλαλη

*Ιστορικός τεχνών-ιστορικός-αρχαιολόγος
Αρχείο-Μουσείο Τύπου ΕΣΗΕΑ
Αθήνα, Μάιος 1995*

αρχειακή βιβλιογραφία της Ιταλίας (οδηγοί, ευρετήρια, μελέτες) από το περιοδικό του Δ.Σ.Α. "Archivum", τομ. 36ος: *"International Bibliography of Directories and Guides to Archival Repositories"*, 1988 σελ. 95-103.

- Το άρθρο του αμερικανού αρχειονόμου του Παν/μίου του Michigan Leonard A. Coombs με τίτλο *"Ένα νέο σύστημα προσπέλασης για τα Αρχεία του Βατικανού"*. (A New Access System for the Vatican Archives) από το περιοδικό της Εταιρείας των Αμερικανών Αρχειονόμων (S.A.A.) *"American Archivist"*, τομ. 52/No 4, Φθινόπωρο 1989, σελ. 538-546. Ο Coombs, μετά από ένα σύντομο αλλά πολύ περιεκτικό ιστορικό των εντυπωσιακών παπικών αρχείων, περιγράφει την εμπειρία του ως μέλος της ομάδας του Παν/μίου του Michigan που επιμελήθηκε σχέδιο ηλεκτρονικής οργάνωσης των ευρετηρίων και οδηγών ενός από τα σπουδαιότερα εθνικά και θρησκευτικά αρχεία του κόσμου.

- Στον αντίστοιχο εκσυγχρονισμό της ονομαστής Βιβλιοθήκης της Αγίας Έδρας αναφέρεται το άρθρο της Isabelle Perriault *"Ο βιντεοδίσκος στο Βατικανό"* (Le videodisque entre au Vatican), δημοσιευμένο στο περιοδικό *"Archimag"*, τεύχ. 55/Ιούνιος 1992, σελ. 33-36.

- Ένα παλιότερο αλλά χρήσιμο κείμενο από το *"Archivum"* με τίτλο *"Η διάσωση και αποκατάσταση της Ιταλικής αρχειακής κληρονομιάς..."* (Le sauvetage et la restauration du patrimoine archivistique Italien...), που είναι η αναφορά του καθηγ. Elio Galifano στο Διεθνές Συνέδριο Αρχείων στη Μαδρίτη (1968), σχετικά με τις εργασίες αποκατάστασης των ιταλικών αρχείων έπειτα από τη μεγάλη πλημμύρα του 1966. *"Archivum"* τομ. 16ος (1968), Paris 1970, σελ. 115-138.

- Την πληθωρική εκδοτική παρουσία των Κρατικών Ιταλικών Αρχείων (από το 1951 κ.έ) όπως καταγράφεται σε πρόσφατο τεύχος του έγκυρου περιοδικού τους *"Rassegna degli Archivi di Stato"*.

- Τη μικρή αναφορά για το Archivio Segreto Vaticano του καθηγ. Γεωργίου Σ. Πλουμίδη στο έργο του *"Διάγραμμα των Αρχειακών πηγών της Νεοελληνικής Ιστορίας"*, Αθήνα γ' έκδοση 1988, σελ. 26.

- Την παρουσίαση των *"Αρχειακών Νέων"* τευχ. 9 που κάνει μέσα από τις στήλες του περιοδικού *AN* της Εταιρείας των ιταλών αρχειονόμων (Associazione nazionale Archivistica Italiana) η Maria Letizia Sagu. *"AN"*, έτος 20-τευχ. 4/Δεκ.1994, σελ.21

- Διάφορα εξώφυλλα ιταλικών αρχειονομικών εκδόσεων, εγχειριδίων, περιοδικών κλπ. Επίσης στον ταξιδιωτικό φάκελο υπήρχε ένα μικρό σημείωμα του Μπλέ Οδηγού Ρώμης και το αντίστοιχο λήμμα της Μ.Ε.Ε.

(Δρανδάκη) για το βυζαντινό μοναστήρι της Γκροταφερράτα (Κρυπτοφέρνης).

- Την εισήγηση της Rossana Benedini, αρχειονόμου του Ιστορ. Αρχείου της Banca Commerciale Italiana στο *"Πρώτο Ευρωπαϊκό Συμπόσιο για τα τραπεζικά αρχεία"* (Παρίσι 1991), οργανωμένο από την *"European Association for Banking History"* με τίτλο *"Η κατάσταση των αρχείων των ιταλικών Τραπεζών"* (The situation of the Italian Bank Archives), από τον τόμο των Πρακτικών *"First European*

Στις επισκέψεις μας στα Ιταλικά αρχεία παραλάβαμε τις παρακάτω εκδόσεις και ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία βρίσκονται καταγεγραμμένα στη βιβλιοθήκη της Εταιρείας και είναι στη διάθεση των μελών.

1. Archivio di Stato di Roma. Scuola di Archivistica, Paleografia e Diplomatica: *"L' Archivio e la ricerca, Mostra didattica permanente. Catalogo. parte II", Fasc.1* (σελ.1-36) & parte 2 (σελ.37-72). Seconda edizione, Roma 1986.

2. Archivio di Stato di Roma. Scuola di Archivistica, Paleografia e Diplomatica: [Organizzazione della scuola, Programmi e testi]. Seconda edizione aggiornata, Roma 1993, σελ. 45.

3. *"La Banca d'Italia, 100 anni 1893-1993. Con una presentazione di Antonio Fazio & un saggio introduttivo de Sergio Romano"*. Edizione dell' *"Elefante"* 1993, σελ. 140, & *"The Bank of Italy, 100 years 1893-1993..."*. Edizione dell' *"Elefante"* 1993, σελ. 123. (Αγγλική μετάφραση του προηγούμενου πολυτελούς λευκώματος εκατονταετηρίδος).

4. Banca d'Italia. Servizio Segretariato, Ufficio Archivio Storico: *"The Historical Archive of the Bank of Italy"*, maggio 1995, σελ. 8 (δακτυλόγραφο). Επίσης το ίδιο στα γαλλικά *"Les Archives Historiques de la Banque d'Italie"*.

5. Banca d'Italia: Guida all' Archivio Storico", Roma 1993.

6. Banca d'Italia: *"Amministrazione centrale, Archivio Storico Schede. Manuale operativo"* σελ.7 (και ένας δίσκος CD μαζί).

7. *"Ο Ιερός Ναός της Παναγίας Κρυπτοφέρνης και το Βυζαντινό ρυθμο Μοναστήρι"*, χ.χ., σελ. 12

8. *"Pubblicazioni dell' Archivio Segreto Vaticano. Catalogo di vendita N.15-1994"*. Archivio Segreto Vaticano. Città del Vaticano [1994], σελ. 8.

Colloquium on Bank Archives. The situation of Bank archives in West European Countries", Frankfurt 1992, σελ. 41-56 (βλ. και "Αρχειακά Νέα" τευχ.7/Απρ.1993, σελ. 63-67).

- Την εισήγηση του Benedetto Valente της Banca d'Italia στο "Δεύτερο Ευρωπαϊκό Συμπόσιο" για τα τραπεζικά αρχεία (Μιλάνο 1992) με τίτλο: *"Τα Αρχεία της Τράπεζας της Ιταλίας"* (The Archives of the Bank of Italy). Απο τον τόμο των Πρακτικών "Second European Colloquium on Bank Archives. The Organisation of a Bank Archive", Frankfurt 1993, σελ. 29-38.

- Τέλος εξώφυλλα οδηγών, ευρετηρίων και περιοδικών εκδόσεων διάφορων ιστορικών αρχείων των Ιταλικών Τραπεζών καθώς και ένα μικρό φωτοτυπικό δείγμα της υπερασύγχρονης τεχνολογίας που χρησιμοποιεί το Ιστορικό Αρχείο της Banca d'Italia (δελτία με πληροφορίες σε CD-ROM). Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε εκτός από την κα Ιωάννα Λεβεντοπούλου και τους Ν. Παντελάκη,

Αλίκη Νικηφόρου-Testone και Γιολάντα Χατζή για τα υλικά που μας προσέφεραν.

Για τη συμπλήρωση του ιταλικού αρχειονομικού τοπίου προτείνουμε για τους συναδέλφους που ενδιαφέρονται ακόμη μερικά κείμενα από την πρόσφατη αρθρογραφία και βιβλιογραφία:

1. Claudia Salmini: *"Η πληροφορική στα Ιταλικά Αρχεία: Σύνοψη ιστορική αναφορά και μερικές εμπειρίες"* (περίληψη). Μετάφραση Αλίκη Νικηφόρου-Testone, στην έκδοση της Ε.Α.Ε.: "Συμπόσιο Αρχειονομίας. Αρχεία και αρχειακοί Ένας ιστός, Κέρκυρα 11-13 Οκτωβρίου 1991", Αθήνα 1992, σελ. 68-71.
2. M. Carassi, I. Massabo-Ricci, R. Pagliero and S. Turco: *"Two ancient archives buildings in Turin and restoration project"*. ICA Janus 1992, σελ. 73-78.
3. Paola Carucci: *"Manuels d'archivistique en Italie"*. ICA, Janus o.π. σελ. 48-50.
4. Lucia Principe: *"Administrative procedures for adaptation of building for Archives, the Italian Case"*. ICA, Janus o.π., σελ. 58-61.

Ζήσιμος Συνοδινός

Οι συμμετοχές στο εκπαιδευτικό-αρχειονομικό ταξίδι στην Ιταλία, 19-28 Μαΐου 1995

1. Αδαμοπούλου Κων/να, ΓΑΚ Τοπικό Αρχείο Ύδρας	16. Λαζοπούλου Βούλα, ΓΑΚ Κεντρική Υπηρεσία
2. Ανδριώτη Ειρήνη, Βιβλιοθήκη Θεοτόκη, Κέρκυρα	17. Μαρκοπούλου Άρτεμις, ΓΑΚ Κεντρική Υπηρεσία
3. Αυγερινού Αργυρώ, δικηγόρος (συνοδός)	18. Μονοκρούσος Λευτέρης, Γεν.Αρχεία Εθνικής Τράπεζας
4. Γραμματικού Μαρία, ΓΑΚ Τοπικό Αρχείο Παξών	19. Μυρίλα Χαρίκλεια, (συνοδός)
5. Εξαδάκτυλος Στέφανος, μηχανικός (συνοδός)	20. Νικηφόρου Αλίκη, ΓΑΚ Αρχεία ΝΚερκύρας
6. Εξαδάκτυλος Απόστολος, μηχανικός (συνοδός)	21. Νταβαρούκα Στέλλα, ΓΑΚ Κεντρική Υπηρεσία
7. Εξαδάκτυλου Αικατερίνη, Αναπληρ. Δ/ντρια ΓΑΚ	22. Παντελάκης Νίκος, πρόεδρος ΕΑΕ, Ιστορικό Αρχείο ΕΤΕ
8. Καραθάνου-Ρήγου Ελένη, φιλόλογος (συνοδός)	23. Παππά Αμαλία, γραμματέας ΕΑΕ, ΓΑΚ Κεντρική Υπηρεσία
9. Καραφωτιά Μαργαρίτα, ΓΑΚ Τοπικό Αρχείο Αιγίου	24. Παύλου Δημήτρης, Μηχ/κος (συνοδός)
10. Κατζουρού Ευγενία, υπάλληλος ΕΤΕ (συνοδός)	25. Ροδίτης Ηρακλής, Βιβλιοθήκη Θεοτόκη, Κέρκυρα
11. Κορνάρου Πόπη, ΓΑΚ Κεντρική Υπηρεσία	26. Σταυρίδης Χαράλαμπος, μηχανικός (συνοδός)
12. Κορνάρου Μαρία, (συνοδός)	27. Συνοδινός Ζήσιμος, ταμίας ΕΑΕ, Ιστορικό Αρχείο ΕΤΕ
13. Κουρεμένος Σταύρος, ΓΑΚ Αρχεία Ν.Λευκάδας	28. Τζιτζίκου Ευαγγελία, Ιστορικό Αρχείο ΕΤΕ
14. Κράους Αλέξανδρος, αντιπρόεδρος ΕΑΕ, Αρχείο
Συλλόγου Υπαλλήλων ΕΤΕ	29. Τσέλαλη Αθηνά, Αρχείο-Βιβλιοθήκη ΕΣΗΕΑ
15. Λεβεντοπούλου Ιωάννα, Δικαστήριο Ευρωπ. Κοινοτήτων,
Luxembourg	30. Τσουλουχά Μαρίνα, ΓΑΚ Αρχεία Ν. Αργολίδας
	31. Φραγκισκοπούλου Μαριάννα, Ιστορικό Αρχείο ΕΤΕ

Ένα ενδιαφέρον οδοιπορικό στην Ιταλία

Η Ιταλία είναι μια χώρα που τα έχει όλα. Οποιοδήποτε ενδιαφέρον του ανθρώπου (τέχνη, ιστορία, αρχιτεκτονική, μόδα, αναψυχή, κ.ά.) καλύπτεται και μάλιστα σε υπερθετικό βαθμό. Ακόμη και οι „δύσκολοι“ αρχιονόμοι βρήκαν αυτό που ζητούσαν. Τί ζητούσαν; Μα, τί άλλο από αρχεία. Από αυτή την άποψη πράγματι το οδοιπορικό στην Ιταλία ήταν μια πετυχημένη επιλογή.

Έτσι, είχαμε την τύχη να επισκεφθούμε το Archivio Segreto Vaticano. Με ειδική άδεια περάσαμε μέσα στην κλειστή για τους πολλούς υπόγεια πόλη του Βατικανού. Μέσα από δαιδαλώδεις διαδρόμους εισχωρήσαμε στους υπόγειους χώρους της μικρότερης χώρας του κόσμου, όπου φυλάσσονται τα πολύτιμα παπικά αρχεία. Σκεφθείτε τί ιστορία, πόσες ίντριγκες, δολοπλοκίες κρύβουν αυτά τα έγγραφα και πόσο έχουν επηρεάσει τη ζωή χιλιάδων ανθρώπων. Ο υπεύθυνος των Αρχείων, αιδεσιμότατος J. Metzler, μας έδειξε τις μεγάλες συρταρωτές ντουλάπες με τα ταξινομημένα έγγραφα, το τμήμα μικροφωτογράφησης και τις δυνατότητες αξιοποίησης (αναγνωστήρια) και προβολής τους. Αν και ολιγόωρη η επίσκεψη, ήταν σίγουρα μια αξιόλογη εμπειρία. Όπως σπουδαία εμπειρία ήταν και η επίσκεψή μας στο πασίγνωστο καστρομοναστήρι της Γκροταφερράτα, λίγα χιλιόμετρα έξω από τη Ρώμη. Εδώ έχουν συγκεντρωθεί πολλά από τα ελληνικά κείμενα της Ιταλίας. Έτσι, στη μεγάλη βιβλιοθήκη του μοναστηριού φυλάσσονται βυζαντινά κείμενα („Έπος του Διγενή“), αντίγραφα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων (Γαληνός, Πλάτωνας, κ.ά.), αλλά και έγγραφα που αφορούσαν την καθημερινή ζωή των ελληνόφωνων χωριών της Καλαβρίας (συμβόλαια, προικοσύμφωνα, διαθήκες, κ.ά.). Μερικοί από αυτούς τους τόμους είχαμε τη δυνατότητα να τους ξεφυλίσουμε και να θαυμάσουμε τον τρόπο γραφής και τη μικροζωγραφική που συνόδευε τα κείμενα.

Η επόμενη επίσκεψη ήταν στο Ιστορικό Αρχείο της Banca d'Italia όπου είχαμε την εμπειρία της οργάνωσης του αρχειακού υλικού μιας μεγάλης ευρωπαϊκής τράπεζας. Εδώ όλα τα έγγραφα περνούν σε κομπιούτερ και δίσκους CD, έτσι ώστε σε λίγο χρόνο έχουμε σε οθόνη το οποιοδήποτε ζητούμενο έγγραφο και έτοιμο φωτοτυπημένο αντίγραφο. Να σημειώσουμε ότι στη χώρα μας τέτοιο σύστημα δεν έχουμε, ενώ στη γειτόνα χώρα θεωρείται ήδη ξεπερασμένο και επιδιώκουν την αντικατάστασή του με πιο εξελιγμένο. Αυτά προς γνώση και συμμόρφωση.

Οι αρχειακές ξεναγήσεις έκλεισαν με μια ζεστή συνάντηση με τους συναδέλφους Ιταλούς αρχιονόμους.

Όμως το να είσαι στη Ρώμη και να μην επισκεφθείς την Capella Sixtina, αποτελεί κάτι που κανείς επισκέπτης δε συγχωρεί στον εαυτό του. Η συγκίνηση και η έκσταση που κατέλαβε όλους για το –ποιά λέξη αλήθεια να χρησιμοποιήσουμε: θαυμασμό ανυπέρβλητο, αξεπέραστο,– αριστούργημα του μεγάλου Μιχαήλ Αγγέλου „Η ημέρα της κρίσης“, αλλά και τα άλλα εξάισια έργα αυτής της αίθουσας, ολόκληρης της πινακοθήκης του Βατικανού, του Ναού του Αγίου Πέτρου, των μεγάλων Ιταλών δημιουργών (Ραφαήλ, Καραβάτζιο, Μπερνίνι, κ.α.) ήταν ανυπόκριτη και αναμενόμενη.

Εξάλλου όλη η Ρώμη είναι ένα μουσείο που έχει την εξαιρετική ιδιαιτερότητα να περνούν όλες οι ιστορικές περίοδοι μπρος στον επισκέπτη. Πώς να τα προλάβεις όλα σε μια ολιγοήμερη επίσκεψη; Ο ίδιος ο Γκαίτε άλλωστε είχε δηλώσει ότι „για να γνωρίσεις τη Ρώμη δε φτάνει μια ζωή“. Γι' αυτό και όλοι μας ρίξαμε ένα νόμισμα στην Fontana di Trevi, για να ξανάρθουμε.

Το οδοιπορικό μας συνεχίστηκε στην ξακουσμένη Πομπηία και τη χιλιотραγουδισμένη Νάπολη, με το ιδιαίτερο χρώμα της. Στο ονομαστό μουσείο της έχουν μεταφερθεί οι υπέροχες τοιχογραφίες που σώθηκαν από τη σκεπασμένη με λάβα Πομπηία και έτσι είχαμε την ευκαιρία να θαυμάσουμε αλλά και να ξαναδούμε με άλλο μάτι την παραγνωρισμένη από πολλούς, αρχαία ζωγραφική. Γεύση όμως από τη Μεγάλη Ελλάδα είχαμε και με την επίσκεψή μας στην περιοχή της Ποσειδωνίας (Paestum κατά τους Ρωμαίους) με τους μεγάλους ναούς τους αφιερωμένους στον Ποσειδώνα και την Ήρα αλλά και από τη στάση μας στο ελληνόφωνο χωριό της Καλαβρίας, την Bona Marina. Εδώ είχαμε την ευκαιρία αλλά και τη συγκίνηση ν' ακούσουμε τραγούδια και να δούμε χορούς των ελληνόφωνων, σε μια μικρή εκδήλωση-συνάντηση μαζί τους. Η υπόσχεση για αποστολή ελληνικών βιβλίων –που τόσο έχουν ανάγκη, μιας και η προσπάθεια διατήρησης της γλώσσας και των εθίμων τους, γίνεται μέσα σε δύσκολες συνθήκες –δεν πρέπει να ξεχαστεί από την Εταιρεία μας.

Στη συνέχεια, διαπλέοντας το στενό της –κατά τον Όμηρο– Σκύλλας και Χάρυβδης, πατήσαμε τη γη της Σικελίας. Η Ταορμίνια (αρχαίο Ταυρομένιο) και οι Συρακούσες με το ένδοξο παρελθόν μας περιμένουν. Μας υποδέχεται η Μεσσήνη και η καπνισμένη Αίτνα.

Για την Ταορμίνα δεν θα πούμε τίποτα. Θα αρκεστούμε να θυμίσουμε και πάλι τον Γκαίτε, που όλο θαυμασμό γράφει για το αρχαίο θέατρό της: "Η θέα από το αρχαίο θέατρο είναι μια από τις ωραιότερες και καλύτερες στον κόσμο". Πράγματι, ποιός μπορεί να διαφωνήσει, αντικρύζοντας από τις κερκίδες του ταυτόχρονα την παραλία της Νάξου (το μέρος που πρωτοπατήθηκε η Σικελία από τους αποίκους Έλληνες τον 8ο αιώνα π.Χ. περίπου), την κορυφή της Αίτνας και την πόλη της Ταορμίνας; Τα λόγια γίνονται πολύ φτωχά και δεν μπορούν να δώσουν το ελάχιστο από την ομορφιά του τοπίου. Να σημειώσουμε ότι στο θέατρο αυτό κάθε χρόνο γίνονται εξαιρετικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις (κλασική μουσική, θεατρικές παραστάσεις) παγκοσμίου εμβέλειας.

Διασχίζοντας την Ωτοστράντα –καμιά σχέση με τους ελληνικούς δρόμους– φθάνουμε στη φημισμένη πόλη των Συρακουσών. Το μουσείο P. Orsi, με ενδιαφέροντα εκθέματα από ανασκαφές της γύρω περιοχής, είναι το καλύτερα οργανωμένο μουσείο που έχουμε δει, μάθημα για το πώς πρέπει να στήνεται ένα μουσείο. Και σ'αυτόν τον τομέα οι Ιταλοί αναδεικνύονται πάλι πρωτοπόροι. Καλό θα ήταν οι Έλληνες αρχαιολόγοι και υπεύθυνοι των μουσείων να το επισκέπτονταν, κάτι ασφαλώς θα αποκόμιζαν.

Όμως, στις Συρακούσες έχουμε τόσα πολλά να δούμε

που ο χρόνος πάλι δεν μας φτάνει (Το αρχαίο θέατρο – από τα μεγαλύτερα σωζόμενα στον κόσμο– τα λατομεία με το περίφημο "αυτί του Διονύσου" κατά τον Καραβάτζιο, την πηγή της Αρετούσας με τον ωραίο αρχαιοελληνικό μύθο στο νησάκι Ωρτυγία και τον υπέροχο Καθεδρικό ναό, που από αρχαιοελληνικός ναός μετατράπηκε σε χριστιανικό, αφού υπέστη "τις κατάλληλες προσθήκες".

Δυστυχώς όμως ο αδυσώπητος χρόνος τρέχει. Η αντίστροφη μέτρηση για την αναπόφευκτη επιστροφή άρχισε. Στην επιστροφή περάσαμε από μέρη που όλα θυμίζουν την Magna Grecia: Σίβαρις, Λοκροί, Κρότωνας φτάναν σ'αυτιά μας και θύμιζαν την αρχαία ιστορία.

Και το εντυπωσιακό φινάλε στο Ρήγιο. Οι δύο μπρούντζινοι κολοσσοί που ανασύρθηκαν από τη θάλασσα, οι γνωστοί "πολεμιστές του Ριάτσε". Τρανά δείγματα της τελειότητας που είχε φθάσει η αρχαία ελληνική γλυπτική. Μερικοί αρχαιολόγοι υποθέτουν ότι είναι ίσως έργα του Φειδία ή μαθητών του.

Ανεβαίνοντας τις σκάλες του πλοίου στο Πρίντεζι, φορτωμένοι με εντυπώσεις και την πικρή γεύση του αποχωρισμού από κάτι το εξαιρετικό, όλοι μας κάναμε την ίδια σκέψη και ευχή: Να ξανάρθουμε.

Λευτέρης Μονοκρούσος

ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Νέο κτήριο για τα ΓΑΚ – Αρχεία Νομού Μαγνησίας

Ένα από τα σημαντικά περιφερειακά αρχεία του εθνικού δικτύου, τα ΓΑΚ – αρχεία Νομού Μαγνησίας εγκαινίασαν πρόσφατα το νέο κτήριο που θα στεγάσει τις υπηρεσίες τους.

Πρόκειται για ένα από τα πιο ενδιαφέροντα κτήρια της αστικής βολιώτικης αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου, δωρεά της κυρίας Ελπίδας Πιτσιώρη-Ματζώρη στη μνήμη της αρχαιολόγου Ντίτας Ματζώρη.

Στα εγκαίνια της τελετής που έγιναν τη Δευτέρα 22 Μαΐου 1995, συγκινητική ήταν η παρουσία, εκτός από εκείνη των επίσημων αρχών και συγκεκριμένα του κυρίου Δημάρχου, και πλήθους Βολιωτών, φίλων της αειμνηστης Ντίτας και της οικογενείας της. Από τους χαιρετισμούς

που ακούστηκαν οι πιο συγκινητικοί ήταν άλλωστε εκείνοι της μητέρας της, της κυρίας Ελπίδας και της παιδικής της φίλης, κυρίας Καραθανάση. Την τελετή των εγκαινίων που έγινε το μεσημέρι της Δευτέρας, ακολούθησε το βράδυ της ίδιας ημέρας, εκδήλωση στο Δημαρχείο Βόλου, με ομιλίες της κυρίας Αννίτας Πρασά, προϊσταμένης του αρχείου (θέμα: *Η συμβολή των αρχείων Ν. Μαγνησίας στη Τοπική Ιστορία*) και του υπογράφοντα (θέμα: *Το ελληνικό αρχειακό σύστημα και οι προοπτικές του*). Τη συζήτηση που ακολούθησε διεύθυνε ο πρόεδρος της Εφορείας των ΓΑΚ καθ. Χαράλαμπος Παπαστάθης. Στην εκδήλωση ήταν παρόντες ο Σεβασμιώτατος Δημητριάδος, ο Δήμαρχος Βόλου, συγγενής άλλωστε της δωρήτριας, η εκπρόσωπος του ΥΠΕΠΘ κυρία Δέσποινα Ανδρίτσου και εκπρόσωποι διαφόρων τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Η δωρεά του κτηρίου είχε γίνει από τον Δεκέμβριο του 1989 όταν η κυρία Ελπίδα Πιτσιώρη – Ματζώρη είχε

ενημερωθεί για την προσπάθεια συγκρότησης ενός εθνικού δικτύου αρχείων και τα όσα προβλήματα συναντούσε, μετά από ένα διήμερο αφιερωμένο στην τοπική ιστορία και τα αρχεία, οργανωμένο από το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (οργανωτής κ. Χαράλαμπος Χαρίτος). Τα χρόνια που ακολούθησαν έως την μετατροπή της δωρεάς σε κατάλληλο για τη στέγαση των αρχείων κτήριο, έγιναν πολλές προσπάθειες από πλευράς του τότε προϊσταμένου των Αρχείων Ν. Μαγνησίας κ. Ευάγγελον Νίκου και στη συνέχεια της κ. Αννίτα Πρασά, σημερινής προϊσταμένης καθώς και από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου (Τμήμα Ιστορικών Αρχείων, ΔΙΕΦΕΣ) ώστε να υπερνικηθούν οι αναπόφευκτες γραφειοκρατικές δυσκολίες και να αποδοθεί το κτήριο στις λειτουργίες για τις οποίες προοριζόταν. Ξεχωριστή αναφορά πρέπει να γίνει στον κύριο Γεώργιο Σουρή, καθηγητή της Ιστορίας στο ΑΠΘ, για την πρωτοβουλία που είχε ώστε να υλοποιηθεί αυτή η δωρεά. Η πόλη του Βόλου έρχεται να καταλάβει και μετά τα εγκαίνια του παραπάνω κτηρίου μία από τις σημαντικότερες θέσεις στην αρχειακή δραστηριότητα της χώρας, αν λάβουμε υπόψη και τις πρωτοβουλίες του Δήμου Βόλου για την λειτουργία ειδικού

Δημοτικού αρχείου, με ειδικώς παραχωρημένα κτήρια και τη στελέχωση του με κατάλληλο προσωπικό καθώς και τις πολλές πρωτοβουλίες αρχειακού ενδιαφέροντος που ξεκινούν απ' αυτήν την πύλη, όπως είναι οι εκθέσεις, τα σεμινάρια, οι αρχειακές εκδόσεις (π.χ. το πρόσφατο αρχειακό λεύκωμα για την ιστορία του Β' Λυκείου Βόλου). Το θεσσαλικό αρχειακό θερμόμετρο άλλωστε ήταν πάντα ψηλά αν θυμηθούμε τις αρχειακές δραστηριότητες της Αγίας που συνεχίζονται εδώ και τόσα χρόνια, και τις πιο πρόσφατες όλων των νομαρχιακών αρχείων Θεσσαλίας (Μαγνησίας, Καρδίτσας, Λάρισσας, Αγιάς) με την πρόθεσή τους να προχωρήσουν σε αρχειακή έκδοση στα πλαίσια της περιφέρειάς τους.

Τα Αρχεία Ν. Μαγνησίας είχαν ξεκινήσει το 1989 από ένα μικρό δωμάτιο στην οδό Ιάσωνος, δίπλα από τα γραφεία της Εταιρείας Θεσσαλικών Μελετών. Σήμερα έχουν ένα δικό τους κτήριο. Ας ελπίσουμε ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης θα συνεχισθούν, και στο Βόλο και στις άλλες θεσσαλικές πόλεις με αντίστοιχες επιτυχίες.

Νίκος Ε. Καραμυδάκης

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

Διεθνές Τεχνικό Σεμινάριο Αρχειονομίας

Το Διεθνές Τεχνικό Σεμινάριο Αρχειονομίας¹ που διοργανώνεται κάθε χρόνο από το 1951 από τη Διεύθυνση των Αρχείων της Γαλλίας, φέτος άρχισε στις 4 Απριλίου και τελείωσε στις 22 Ιουνίου. Το σύνολο των αρχειακών που το παρακολούθησαν και που εκπροσωπούσαν 25 χώρες έφτασαν τους 35 (αριθμό από τους υψηλότερους εδώ και πολλά χρόνια) συμπεριλαμβανομένης και της Γαλλίας. Το σεμινάριο παρακολούθησαν κατά ένα μέρος και οι απόφοιτοι της Ecole des Chartes, οι οποίοι πριν διοριστούν πρέπει να παρακολουθήσουν και ένα κύκλο μαθημάτων στην Ecole du Patrimoine (Σχολή Πολιτιστικής Κληρονομιάς). Στα πλαίσια αυτών των μαθημάτων, 10 Γάλλοι, μελλοντικοί αρχειονόμοι² προστέθηκαν στο δυναμικό μας.

¹ Stage technique international d'archives

² Απολυτήριο Λυκείου + 2 χρόνια προπαρασκευαστικές τάξεις + 3 χρόνια Ecole des Chartes + 1,5 χρόνο Ecole du Patrimoine

Το σεμινάριο χωριζόταν, σύμφωνα με το πρόγραμμα που μας είχε κοινοποιηθεί, σε πέντε ενότητες

1. Υποδοχή και γενικές εισηγήσεις (2 - 11 Απριλίου)
2. Θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο (12 - 25 Απριλίου)
3. Το αρχειακό υλικό - Η διαχείριση τεκμηρίων (2 Μαΐου - 1 Ιουνίου)
4. Σύγχρονες τεχνικές φύλαξης-συντήρησης (2 - 13 Ιουνίου) και
5. Τα αρχεία και το κοινό τους (14 - 20 Ιουνίου)

Το πρώτο μέρος περιλάμβανε την οριστική εγγραφή των σπουδαστών και τον εφοδιασμό τους με τη σχετική τεκμηρίωση και πληροφορίες για τη διεξαγωγή του σεμιναρίου. Στη συνέχεια ο Alain Erlande-Brandenburg, διευθυντής των Αρχείων της Γαλλίας, μας υποδέχθηκε επίσημα και έκανε μια γενική εισαγωγή για τους σκοπούς και το περιεχόμενο του σεμιναρίου. Την ίδια μέρα έγιναν και τα εγκαίνια της έκθεσης "Αρχεία των Τσάρων. Η Αγία Πετρούπολη στο Παρίσι" υπό την αιγίδα του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων και σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού για τη σωτηρία των πολύτιμων αυτών αρχείων και

τη συγκέντρωση χρημάτων για την ταξινόμηση και συντήρησή τους. Είχαμε επίσης μια σύντομη συνάντηση με το Δ.Σ. και τα μέλη της Εταιρείας Γάλλων Αρχειονόμων.

Το υπόλοιπο πρόγραμμα του πρώτου μέρους περιλάμβανε επίσκεψη και παρουσίαση των χώρων της κεντρικής υπηρεσίας, του Κέντρου Υποδοχής & Έρευνας των Εθνικών Αρχείων (CARAN)³, της αίθουσας καταλόγων και ευρετηρίων καθώς και εισηγήσεις για την ιστορία των αρχείων και της Αρχειονομίας στη Γαλλία και το θεσμικό πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης. Οι προγραμματισμένες επισκέψεις όμως ή μετατέθηκαν ή έμειναν ανολοκλήρωτες λόγω απεργιών του προσωπικού του Υπουργείου Πολιτισμού, στο οποίο υπάγονται τα Εθνικά Αρχεία.

Το δεύτερο μέρος περιλάμβανε εισηγήσεις για τη αρχειακή οργάνωση στη Γαλλία, τα αρχεία των κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων, τα ιδιωτικά και δημοτικά αρχεία, τη σύγχρονη ιστοριογραφία και τα όργανα διεθνούς συνεργασίας. Στα πλαίσια αυτής της ενότητας επισκεφθήκαμε τα συμβολαιογραφικά αρχεία του Παρισιού, τη Δημόσια Βιβλιοθήκη του Κέντρου Georges Pompidou καθώς και τα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών. Τα τελευταία ήταν η πιο καλά οργανωμένη αρχειακή υπηρεσία που επισκεφθήκαμε, ανεξάρτητη από τα Εθνικά Αρχεία, όπως και τα αρχεία του Υπουργείου Άμυνας. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον πάντως παρουσίασαν οι δύο συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης που είχαν ως θέμα τις διεθνείς συγκρίσεις για την αρχειακή νομοθεσία και την επαγγελματική κατάρτιση αντιστοίχα.

Ο δεύτερος κύκλος έκλεισε με ένα τριήμερο εκπαιδευτικό ταξίδι, κατά το οποίο επισκεφθήκαμε τα περιφερειακά Αρχεία της Besancon και της Dijon καθώς και ορισμένα αξιοθέατα της Βουργουνδίας.

Στην τρίτη ενότητα περιλαμβάνονταν εισηγήσεις για τα εργαλεία έρευνας, την ηλεκτρονική καταλογογράφηση-αναζήτηση, την ευρετηρίαση των σύγχρονων αρχείων, τις εκκαθαρίσεις και τους πίνακες εκκαθαριστέων εγγράφων και τα ηλεκτρονικά αρχεία. Σ' αυτή την ενότητα εντάχθηκε μια συζήτηση με θέμα τη διεθνή σύγκριση στον τομέα των εργαλείων έρευνας καθώς και στρογγυλή τράπεζα με αντικείμενο τα αρχεία επιχειρήσεων. Επισκεφθήκαμε επίσης την Ecole des Chartes, το Κέντρο Αρχείων του Κόσμου της Εργασίας στο Roubaix και το Κέντρο Σύγχρονων Αρχείων στο Fontainebleau.

Την εβδομάδα από 15 μέχρι 19 Μαΐου κάθε συμμετέχων είχε την ευκαιρία να ασχοληθεί είτε με προσωπικές

έρευνες στο CARAN και αλλού είτε να επισκεφθεί κάποια περιφερειακή υπηρεσία ή κάποιο ειδικό τμήμα των Εθνικών Αρχείων.

Στο δεύτερο μέρος της ίδιας ενότητας περιλαμβάνονταν εισηγήσεις για την κοινή πολιτιστική κληρονομιά, την Ευρώπη και τα Αρχεία, τα αρχεία αρχιτεκτονικής και τα εικονογραφικά αρχεία. Επισκεφθήκαμε τα Αρχεία των υπηρεσιών Ιστορίας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, τη νέα (υπό κατασκευή) και την παλιά Εθνική Βιβλιοθήκη καθώς και το Εθνικό Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων (INA).

Οι εισηγήσεις της τέταρτης ενότητας είχαν ως θέμα τα οπτικά και ακουστικά αρχεία, τα αίτια καταστροφής, τη φύλαξη και συντήρηση του αρχειακού υλικού και τα κτήρια Αρχείων. Αντίστοιχες επισκέψεις έγιναν σε δύο ιδιωτικές επιχειρήσεις μικροφωτογράφησης-ψηφιοποίησης, στο εργαστήριο συντήρησης - βιβλιοδεσίας των Εθνικών Αρχείων και στο Αρχείο του Δήμου Παρισιού.

Η πέμπτη και τελευταία ενότητα αναφερόταν στον διοικητικό, επιστημονικό και πολιτιστικό ρόλο του αρχειακού, στους κανονισμούς διάθεσης του αρχειακού υλικού και τις κατηγορίες ερευνητών και τέλος στη γενεαλογία. Η τελευταία στρογγυλή τράπεζα είχε θέμα την αντίληψη για το ρόλο του αρχειακού από διάφορες κατηγορίες χρηστών.

Στις 21 και 22 Ιουνίου έγιναν διαλέξεις γενικού περιεχομένου από τους Patrick Cadell, διευθυντή των Αρχείων της Σκωτίας, τον Eric Katelaar, διευθυντή των Αρχείων της Ολλανδίας και την Angelika Menne-Haritz, διευθύντρια της Σχολής Αρχειονομίας του Marburg στη Γερμανία.

Την τελευταία μέρα έγινε και η τελετή λήξης του σεμιναρίου, οπότε επιδόθηκαν τα διπλώματα από τον νέο Υπουργό Πολιτισμού, Philippe Douste-Blazy, παρουσία των πρεσβευτών των χωρών που συμμετείχαν στο σεμινάριο (εκτός ελαχίστων και της Ελλάδας, βέβαια). Ο υπογράφων, που εκλέχτηκε για την περίπτωση εκπρόσωπος της "τάξης του '95", απηύθυνε, για πρώτη φορά στην ιστορία του σεμιναρίου, σύντομο χαιρετισμό και ευχαριστίες σε όλους όσους συμμετείχαν στη διοργάνωσή του.

Σχολιάζοντας συνοπτικά την όλη εμπειρία, φτάνουμε στις παρακάτω διαπιστώσεις

- Οργανωτικά το επίπεδο ήταν ικανοποιητικό, παρά την αλλαγή της διευθύντριας της υπηρεσίας των σεμιναρίων τρεις μέρες πριν από την έναρξη,⁴ και την αναστάτωση του προγράμματος των πρώτων ημερών λόγω των απεργιών.

- Τα θέματα μερικών εισηγήσεων (σε σύνολο 40

³ Centre d'Accueil et de Recherche des Archives Nationales

⁴ Η Marie-Claude Delmas στη θέση της Paule Rene-Bazin

περίπου) επικαλύπτονταν, με αποτέλεσμα να χάνουν το ενδιαφέρον τους.

– Οι επισκέψεις σε αρκετές περιφερειακές αρχειακές υπηρεσίες, που διοικητικά υπάγονται στα Νομαρχιακά Συμβούλια (Conseils Generaux), αποκάλυψαν μια πραγματικότητα απροσδόκητη η διοικητική και οικονομική απεξάρτηση από την κεντρική υπηρεσία έχει οδηγήσει καταρχήν στην ασύμμετρη ανάπτυξη των περιφερειακών Αρχείων, από πλευράς εγκαταστάσεων, μέσων και προσωπικού. Η ένταξή τους στους θεσμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υποχρέωσε τα Αρχεία να μεταθέσουν το κύριο βάρος στη φαινόμενη ή δευτερεύουσα αποδοτικότητα (εκθέσεις, πολυτελείς εκδόσεις, γενεαλογία) προκειμένου να εξασφαλίσουν επαρκείς πιστώσεις.

– Μία από τις δυσμενείς επιπτώσεις είναι η ανεξάρτητη ανάπτυξη προγραμμάτων λογισμικού για την ηλεκτρονική διαχείριση των αρχείων, που αριθμούν περίπου όσα και τα περιφερειακά Αρχεία (χωρίς να υπολογίσουμε τα Δημοτικά, που είναι επίσης σημαντικά και πολυάριθμα). Το αποτέλεσμα είναι να μην μπορούν να ανταλλάξουν πληροφορίες ούτε μεταξύ τους αλλά ούτε με τα Εθνικά Αρχεία (που χρησιμοποιούν άλλα προγράμματα), ενώ θεωρείται επικείμενη η δημιουργία δικτύου βάσεων δεδομένων.

– Στα πλαίσια της αποκέντρωσης, τα σύγχρονα (μεταπολεμικά) αρχεία μεταφέρθηκαν στο Fontainebleau, σε απόσταση 60 χλμ. από το Παρίσι, που εξακολουθεί να δέχεται τα ημιενεργά και ανενεργά αρχεία των κεντρικών υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης, δημιουργώντας προβλήματα στην πρόσβαση του υλικού. Το ίδιο συμβαίνει και με τα αρχεία επιχειρήσεων που συγκεντρώνονται στο Roubaix, σε απόσταση 220 χλμ. Σήμερα το πρόβλημα δεν είναι ιδιαίτερα οξύ, αφού το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών του CARAN (160%) αποτελείται από ερευνητές γενεαλογίας που συμβουλευονται κυρίως ληξιαρχικές και συμβολαιογραφικές πράξεις του περασμένου αιώνα. Το σχέδιο πάντως της δημιουργίας τεσσάρων ακόμη αποκεντρωμένων αρχειοστασιών εγκαταλείφθηκε, καταρχήν λόγω έλλειψης πιστώσεων.

– Η έλλειψη κανονιστικών ρυθμίσεων για το χρόνο διατήρησης των παραγομένων εγγράφων από τις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα, έχει επιβάλλει τη λύση της εγκατάστασης ομάδων αρχειακών "ειδικών αποστολών" σε κάθε Υπουργείο, οι οποίοι εκκαθαρίζουν τα αρχεία και προσπαθούν να καθιερώσουν, σε

συνεργασία με τη διοίκηση, πίνακες υπηρεσιακής χρησιμότητας⁵, για να ομαλοποιηθεί η ροή των εγγράφων προς την αρχειακή υπηρεσία.

Συμπερασματικά το σεμινάριο αυτό αποδίδει σε πολλά επίπεδα

– δίνει την ευκαιρία να γνωρίσει κανείς σε ικανοποιητικό βαθμό την αρχειακή οργάνωση και την καθημερινή πραγματικότητα μιας χώρας με μεγάλη παράδοση στον τομέα των αρχείων.

– παρέχει γνώσεις και κυρίως πληροφορίες πάνω σε διάφορα επιμέρους προβλήματα της Αρχειονομίας.

– αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία για τους αρχειακούς να βρεθούν μαζί για μεγάλο χρονικό διάστημα, να γνωριστούν και να ανταλλάξουν τις εμπειρίες και τους προβληματισμούς τους με συναδέλφους απ' όλο τον κόσμο (καί να ενώσουν τις τύχες τους καμιά φορά).

Κοινή είναι η διαπίστωση ότι, παρόλο που ζούμε και εργαζόμαστε κάτω από διαφορετικές συνθήκες, αντιμετωπίζουμε –τηρουμένων των αναλογιών– τα ίδια προβλήματα στη δουλειά μας, σε επίπεδο διοικητικό, τεχνικό ή επιστημονικό. Βέβαια η προσπάθεια και η αναζήτηση καλύτερων συνθηκών, ορθολογικότερης διαχείρισης και ταχύτερης πρόσβασης στο αρχειακό υλικό δεν βρίσκεται παντού στο ίδιο επίπεδο, αλλά εξελίσσεται με γρήγορους ρυθμούς. Σε τελευταία ανάλυση πάντως, είναι παρήγορο να βλέπει κανείς ότι χώρες με παράδοση στην Αρχειονομία (Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία κλπ) βρίσκονται ακόμα μακριά από τις ιδανικές συνθήκες που όλοι επιζητούμε.

Μετά απ' όλα αυτά, η γενική εντύπωση είναι πολύ θετική, όσον αφορά το σεμινάριο αυτό καθαυτό. Το πρόβλημα είναι η τρίμηνη διαμονή στο Παρίσι, που με τους μετριότερους υπολογισμούς κοστίζει σήμερα γύρω στο 1000.000 δρχ. Αν επιτύχει όμως κανείς, τη σχετική υποτροφία που χορηγεί η γαλλική κυβέρνηση μέσω των πολιτιστικών ακολούθων των πρεσβειών, τα πράγματα βελτιώνονται σημαντικά, αφού εξασφαλίζει περίπου τα τρία τέταρτα του παραπάνω ποσού.

Όσοι πιστοί...

Νέστορας Μπαμίδης

⁵ Tableaux de gestion

The Society of American Archivists: 59th Annual Meeting, 28/8-3/9/1995 Ουάσιγκτον

Η 59η Ετήσια Συνάντηση της Εταιρείας των Αμερικανών Αρχειονόμων θα πραγματοποιηθεί φέτος στην Ουάσιγκτον λίγο πριν από τη διεξαγωγή της συνάντησης του CITRA.

Η Συνάντηση περιλαμβάνει 85 συνολικά συνεδρίες πολλές από τις οποίες διεξάγονται παράλληλα με άλλες και αφορούν όλα τα ζητήματα της σύγχρονης αρχειονομίας συμπεριλαμβανομένου και της χρήσης της νέας τεχνολογίας στην περιγραφή των αρχείων, τη διατήρηση των ηλεκτρονικών αρχείων και τις τεχνικές συντήρησης του αρχειακού υλικού. Στα πλαίσια της συνάντησης θα υπάρχει έκθεση προϊόντων και υπηρεσιών που είναι αναγκαία στα αρχεία και προσφέρεται η δυνατότητα επίσκεψης ορισμένων αρχειοστασιών της Ουάσιγκτον.

Το Σάββατο 2 Σεπτεμβρίου, τελευταία μέρα της συνάντησης διοργανώνεται από την Εταιρεία των Αμερικανών Αρχειονόμων, Διεθνής Αρχειακή Ημερίδα. Οι συναντήσεις του Σαββάτου θα εξετάσουν την ενότητα των αρχείων σε παγκόσμιο επίπεδο και τις διαφορές ανάμεσα στις διαφορετικές εθνικές παραδόσεις στα ζητήματα των αρχείων.

Η εγγραφή στη Συνάντηση στοιχίζει για τα μέλη της SAA 180\$ και για τα μη μέλη 230\$, εφόσον σταλεί με ταχυδρομείο ή fax μέχρι της 28 Ιουλίου 1995

Στην περίπτωση που η εγγραφή σταλεί μετά τις 28 Ιουλίου και μέχρι 11 Αυγούστου κοστίζει για τα μέλη 210\$ και για τα μη μέλη 260\$.

Διεύθυνση: Society of American Archivists, 600 S. Federal, Suite 504, Chicago, IL 60605

Fax: (312)347-1452

Αναλυτικά η θεματολογία της 59ης Ετήσιας Συνάντησης είναι η ακόλουθη:

Δευτέρα 28 Αυγούστου, 9.00-17.00

- Preconference Workshops
- Planning New and Remodeled Archival Facilities
- The Acquisition, Processing and Reference of Congressional and Legislative Collections
- Managing Electronic Records
- Records Management for Archivists
- Archives: An Introduction
- The Permanence and Care of Color Photographic and Digital Images
- Training the Trainer: Teaching Techniques and the Adult Learner

Τρίτη 29 Αυγούστου 8.00-17.00

- Preconference Workshops
- Getting Things Done When You Are Not in Charge
- Planning New and Remodeled Archival Facilities
- The Acquisition, Processing and Reference of Congressional and Legislative Collections
- Managing Electronic Records
- Records Management for Archivists
- Archives: An Introduction
- The Digitization of Photographs
- Case Teaching and Case Writing in Archival Education
- Automating Processing Practices and Finding Guides
- Management: Getting Things Done When You Are Not in Charge
- Case Studies in Appraisal: An Advanced Seminar
- Cyberspace for Archivists
- Grant Proposal Preparation
- Security in Archives and Manuscript Repositories

Τετάρτη 30 Αυγούστου, 14.00-16.00

- Practicum on Preserving and Accessioning Electronic Records

Πέμπτη 31 Αυγούστου 10.30-12.30

- Intellectual Property Rights for Archivists
- Production Values and Oral History Interviewing
- Graduate Student Archival Research Presentations
- Re-engineering Work in an Era of Declining Resources
- Microfilm and Digital Imaging: The Hybrid Solution
- The Electronic Records Strategy Task Force Report: Strategic Action for the Profession
- Documentation Strategies: A Decade Later
- Integrated Archives and Records Management Programs in Health Care Settings
- Administrative Use of Archives: The Changing Role of Archives in Modern Organisations
- Washington Design: Landscape and Architectural Records of the Nationals Capital
- Teaching in the Library: Augmenting the Curriculum Using Special Collections

Πέμπτη 31 Αυγούστου 13.13-15.30

- Working Together for Archives Preservation: An Open Dialogue
- The WPA and Federal Project Number One: USWPA Archives
- Cultural Identity and Other Optical Delusions
- From NREN to the NII: Business Education Research and the National Information Infrastructure
- Descriptive Divergences? A Dialogue on Archival Authority Information and the Fonds

- Supporting the Professional Development of Archivists: Envisioning the Role of Continuing Education Within the SAA
- Just Tell Me What It Is: The Convergence of Metadata and Archival Descriptions
- The Recordkeeping Functional Requirements Project: A progress Report
- Philatelic Gold in Archival Collections
- The Future of Archival History
- Documentation, Decentralisation and Cooperation: A Review of the Landscape

Παρασκευή, 1 Σεπτεμβρίου 14.00–16.00

- Outreach to Nontraditional Audiences
- Setting Priorities for Preservation: Experiences with the Decision Model Developed by the Commission on Preservation and Access (CPA) Task Forces on Archival Selection
- In Sickness and in Health: Managing Archives in Times of Personal Distress
- From Newreels to Home Movies-One Hundred Years of Factual Film
- Documenting Political Pressure Groups
- The National Information Infrastructure(NII): Implications and Issues for Archivists
- The Future of Archival Description
- Crimes Against the System: Legal and Ethical Issues of Electronic Communications
- Byting Off More Than We Can Chew? Records Management and Archiva Issues for Large-Scale Electronic Databases
- Great Expectations?: Archival Internships and the Goals of Participants
- Lawyers and Archivists: Uneasy Bedfellows in the Pursuit of Justice

Παρασκευή, 1 Σεπτεμβρίου 14.30–17.30

- The public Archives and Historical Manuscripts Traditions in Federal Agencies: A Case Study of Parallel Documention programs in US Air Force
- Documenting Geographic Information Systems (GIS)
- Effective Conflict Resolution Techniques
- Making Information Available on the Internet: Design Issues
- Analog and Digital Audio Recording Basics for Archivists
- Food for Thought: Locating and Selecting Professional Literature
- Irradiated Records: Identification and Handling Strategies
- Records Management for Rare Book and Manuscript Departments
- The African National Congress Archives
- Integrated Pest Management Programs for Archivists

Σάββατο 2 Σεπτεμβρίου 8.00–9.00

- The Copy Press Process in America
- Historical Overview of Materials and Methods

Σάββατο 2 Σεπτεμβρίου 8.00–10.00

- Archivists and the Documentary Process
- From the System Perspective: Managing and Preserving Electronic Records in the Real World
- Challenges of Documenting Women's Organisations
- Creative Outreach Programs for Small Repositories
- Educating Experts: Establishing an Effective Continuing Education Network for Archivists in North America
- The Human Radiation Experiments Records Search

Σάββατο 2 Σεπτεμβρίου 9.00–10.00

- Picture Appraisal in an Age of Abundance
- More Than a File Cabinet:Scrapbooks as Personal Expression
- Issues and Adventures in Collection Policy Development
- Preservation Priorities for Audio-Visual Media:An Appraisal Primer

Σάββατο 2 Σεπτεμβρίου 11.30–12.00

- Preserving the Medium and the Message: Managing the Long-Term Preservation of Records in Electronic Format
- Recordkeeping Requirements: Intergovernmental Issues
- Adapting Archival Practice for the Non- Archivist
- The Future of Congressional Collections
- Twice Blessed: The Private and Public Nature of Sacramental Records
- Toto, We Aren't in Kansas Anymore:Issues of Access for the Archives on the Internet
- Native American Archives:Issues and Resources

Κυριακή 3 Σεπτεμβρίου 9.00–11.00

- Finding Lost History:Surveying African America
- The Science of Primary Sources
- School Teachers and Archivists: An A+ Partnership
- Documentation Planning for Institutional Archives
- What's All this About the Next Generation? A Practitioners Discussion of Electronic Records Issues
- Private Lives in Open Records
- Special Interest Priorities and Selecting for Praservation
- From a Distance:Perspectives on Archival Distance Education
- The Library of Congress and Archival Standards
- Giving Documentation a Sporting Chance

Αναλυτικά η θεματολογία της Διεθνούς Αρχειακής Ημερίδας (2 Σεπτεμβρίου 1995) είναι:

9.00–10.00

- Archival Oneness in the Midst of Diversity: A Personal Perspective
- *Maygene Daniels, National Gallery of Art, Washington, Chair*
- *Jean-Pierre Wallot, President, International Council on Archives*

10.30-12.30 (Concurrent Sessions: Choose one to attend)

- The Spanish Optical Disk Project: A Demonstration
- *H. Thomas Hickerson, Cornell University, Chair*
- *Pedro Gonzalez, Archivo General de Indias*
- *Margarita Vasquez de Parga, Spanish State Archives*
- The Archival Face of Oral History: An International Perspective
- *James E. Fogerty, Minnesota Historical Society, Chair*
- *Robert B. Perks, British Library*
- *Joanna K. Kisey, Sabah State Archives, Malaysia*
- *Giovanni Contini, Archivistica la Toscana*
- Archival Appraisal: Taking Stock
- *James Hastings, National Archives and Records Administration, Chair*
- *Tery Cook, National Archives of Canada*
- *Peter Horsman, Netherlands National Archives*
- *Edwin C. Bridges, Alabama Department of Archives and History, Commentator*
- Professional Journals and Archives
- *Frank Evans, National Archives and Records Administration, Chair*
- *Jay Atherton, Archivaria*
- *Joan Van Albada, Janus*
- *Michael Piggot, Archives and Manuscripts*
- *Hua Fu, China Archives*
- Bit by Bit: Perspectives on Managing Electronic Records
- *Matti Pulkkinen, National Archives of Finland, Chair/Commentator*
- *Michael Wettengel, Bundesarchiv*
- *Fynnette Eaton, National Archives and Records Administration*

2.00-4.00 (Concurrent Sessions: Choose One to Attend)

- International Archival Cooperation: Progress Reports on Russian Projects
- *Lisa Fagerlund, United Nations, Chair*
- *Jaap Kloosterman, International Institute for Social History (Netherlands)*
- *Anne Van Camp, Hoover Institution*
- *Fran Blouin, University of Michigan*
- *Eugenii Starostine, Russian State University for the Humanities*
- Archival Theory and National Traditions
- *Trudy H. Peterson, National Archives and Records Administration, Chair*
- *Pedro Lopez, Arquivo Do Reino De Galicia*
- *Eric Ketelaar, Netherlands General Archives*
- *Luciana Duranti, University of British Columbia*

- Archival Description: Where Are We and Where Are We Going?

- *Wendy Duff, University of Pittsburgh, Chair*
- *Terry Eastwood, University of British Columbia*
- *Maria Guercio, Ufficio Centrale Per I Beni Archivistici*
- *Rachel Kelly, Australian Archives*

- International Perspectives on Business Records
- *Jean Hrichus, Chase Manhattan Bank, Chair*
- *Paul Lasewicz, Aetna Life and Casualty*
- *Hans Eyvind Naess, Norwegian Documentation Center for Business Archives*
- *Lesley Richmond, University of Glasgow*

4.30-5.30

- International Archives Day Overview
- *Susan Fox, Executive Director, Society of American Archivists*
- *George MacKenzie, Scottish Records Office*

XXXe CITRA, 1995 Washington, D.C.

Η XXXη Διεθνής Στρογγυλή Τράπεζα των Αρχείων θα διεξαχθεί φέτος στην Ουάσιγκτον από τις 6-9 Σεπτεμβρίου 1995. Το θέμα της Στρογγυλής Τράπεζας είναι "Πόλεμος, Αρχεία και ο διάλογος των Εθνών".

Στα πλαίσια της Στρογγυλής Τράπεζας θα πραγματοποιηθεί σεμινάριο αφιερωμένο στα μηχανογραφικά αρχεία.

Αναλυτικά το πρόγραμμα της XXX CITRA παρουσιάζεται ως εξής:

Το θέμα της 1ης Συνεδρίας είναι: "Η προστασία των αρχείων σε περίοδο πολέμου"

Στόχος της συνεδρίας είναι η μελέτη της σύμβασης που ισχύει σήμερα για την προστασία των τεκμηρίων και τις επιπτώσεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στη σύμβαση αυτή. Εκτίμηση της πρακτικής που ακολουθήθηκε στον τομέα της προστασίας των τεκμηρίων. Η συζήτηση θα περιστραφεί γύρω από τα ενδεχόμενα συμπληρωματικά μέτρα που πρέπει να υιοθετηθούν για την αποτελεσματικότερη προστασία των τεκμηρίων σε περίοδο πολέμου. Θα εξετασθεί επίσης ποιός πρέπει να είναι ο ρόλος των διεθνών οργανώσεων όπως του ΔΣΑ. Θα υπάρξουν τρεις εισηγήσεις. Η πρώτη θα αφορά τη

σύμβαση της UNESCO του 1954 σχετικά με την προστασία των πολιτιστικών αγαθών σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης. Η δεύτερη θα αφορά το έργο των συμμαχικών αρχειακών κοιμισαρίων κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η τρίτη θα αφορά τους τρόπους προστασίας των αρχείων κατά τη διάρκεια των πολέμων και την εμπειρία του Βιετνάμ.

Το θέμα της 2ης Συνεδρίας είναι: "Η αποκατάσταση των αρχείων μετά τον πόλεμο"

Στόχος της συνεδρίας είναι η εξέταση του σχεδίου κειμένου που επεξεργάστηκε το CITRA το 1994. Η συζήτηση θα περιστραφεί γύρω από το σχέδιο κειμένου και γύρω από την αναπαραγωγή των τεκμηρίων πριν την αποκατάσταση. Ειδικότερα θα γίνει αναφορά στην περίπτωση που το κράτος παραγωγός του αρχείου δεν υπάρχει πιά (π.χ. Γιουγκοσλαβία). Θα υπάρξουν δύο εισηγήσεις: Η πρώτη θα αφορά τις αποκαταστάσεις μετά το 1945. Η δεύτερη θα αφορά το κόστος και τα οφέλη της αναπαραγωγής πριν την αποκατάσταση και θα βασίζεται στην αμερικανική εμπειρία.

Το θέμα της 3ης Συνεδρίας είναι: "Οι πηγές της ιστορίας των αντάρτικων και απελευθερωτικών κινημάτων"

Στόχος της συνεδρίας είναι η αναζήτηση των πιθανών πηγών για τη ιστορία των άτακτων πολέμων των τελευταίων πενήντα ετών και ο ρόλος του αρχειονόμου στον εντοπισμό, την εκκαθάριση και τη διάθεση στο κοινό των αρχείων αυτών. Θα υπάρξουν δύο εισηγήσεις: Η μία θα αφορά την κινέζικη εμπειρία και τις ιστορικές πηγές των κινημάτων που παίρνουν την εξουσία. Η δεύτερη αφορά τις πηγές της ιστορίας για το αντάρτικο και το ρόλο της κρατικής εξουσίας.

Το θέμα της 4ης Συνεδρίας είναι: "Η διαχείριση των αρχείων και ο ρόλος των διεθνών οργανισμών μετά τον πόλεμο"

Στόχος της συνεδρίας είναι να εξετάσει τα προβλήματα της εκκαθάρισης, ταξινόμησης και πρόσβασης στα αρχεία των διεθνών οργανώσεων που λειτούργησαν κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου. Στο τέλος της Στρογγυλής Τράπεζας θα επακολουθήσει το καθιερωμένο πινεσμιναρίο, που φέτος θα έχει ως θέμα τα ηλεκτρονικά αρχεία.

Νίκος Παντελάκης

Ιστορικά Αρχεία Τραπεζών: Διεθνές Συμπόσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Αρχεία και την ιστορία των Τραπεζών, Εδιμβούργο, 18-19 Μαΐου 1995

Η "Ευρωπαϊκή Ένωση για τα Αρχεία και την Ιστορία των Τραπεζών" είναι, ως γνωστόν, ένας ευρωπαϊκός οργανισμός που σκοπό έχει την πραγματοποίηση ερευνών πάνω στην τραπεζική και νομισματική ιστορία της Ευρώπης, τη διάσωση των ιστορικών τεκμηρίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και την ανάδειξη και αξιοποίηση των τραπεζικών αρχείων.

Η εν λόγω Ένωση οργανώνει κάθε χρόνο ένα Συμπόσιο, στο οποίο συμμετέχουν αρχειονόμοι τραπεζών, ιστορικοί, πανεπιστημιακοί και διάφορα άλλα τραπεζικά στελέχη. Μέχρι σήμερα έχει διοργανώσει πέντε συμπόσια με διαφορετική, κάθε φορά θεματολογία. Το εφετεινό συμπόσιο ήταν συνέχεια του προηγούμενου που είχε γίνει στη Ρώμη και είχε ως κύριο θέμα "Τα καθήκοντα και οι χρήσεις του Ιστορικού Αρχείου μίας Τράπεζας".

Στο Συμπόσιο αυτό έλαβαν μέρος 60 περίπου εκπρόσωποι αρχείων διαφόρων ευρωπαϊκών τραπεζών. Από την Ελλάδα συμμετείχε μόνον η Εθνική Τράπεζα και η υπογράφουσα έλαβε μέρος ως εκπρόσωπος του Ιστορικού Αρχείου της ΕΤΕ. Μεταξύ των αντιπροσώπων αναπτύχθηκε διάλογος (στην αγγλική και γαλλική γλώσσα) και ανταλλάχθηκαν απόψεις σχετικά με το μεγάλο θέμα "Τα καθήκοντα και οι χρήσεις του Αρχείου μίας Τράπεζας".

Μετά το καλωσόρισμα του οικοδεσπότη, Διοικητή της Τράπεζας της Σκωτίας, Dr. Jack Shaw και τη σύντομη εναρκτήρια ομιλία του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης Dr. Manfred Pohl, άρχισαν οι εργασίες του Συμποσίου με θέμα "Το απόρρητο των Τραπεζών και τα διλήμματα των αρχειονόμων".

Πρώτος πήρε το λόγο ο Alan Cameron της Bank of Scotland ο οποίος αναφέρθηκε στη βρετανική και σκωτσέζικη νομοθεσία σχετικά με το τραπεζικό απόρρητο και την υποχρέωση της τράπεζας να καλύπτει κάθε είδους πληροφορίες σχετικά με τους πελάτες της όσο διαρκεί η συναλλαγή τους με την τράπεζα. Ο κ. Cameron επεσήμανε επίσης ότι την τακτική αυτή θα πρέπει να τηρεί και ο αρχειονόμος ο οποίος έχει υποχρέωση να διαφυλάσσει το τραπεζικό απόρρητο και να προνοεί ώστε τα αρχεία να μην διατίθενται σε όλους με την ίδια ευκολία αλλά να λαμβάνεται υπόψη η ιδιότητα του χρήστη. Ωστόσο, πρόσθεσε ο κ. Cameron, η εξέλιξη της τεχνολογίας δεν εξασφαλίζει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των αρχείων

και τα πράγματα οδηγούν σε τελείως αντίθετη κατεύθυνση: σε σχεδόν τέλεια διαφάνεια. Παρ' όλα αυτά, είπε, η Αρχαική Εταιρεία της Σκωτίας έχει καταρτίσει προδιαγραφές σχετικά με τον κώδικα συμπεριφοράς του αρχειονόμου και υπάρχουν συγκεκριμένες οδηγίες που διευκολύνουν τις ενέργειές του. Όσο για τον ερευνητή ιστορικό, που εκπονεί ερευνητική εργασία, πρέπει κι αυτός να έχει συνεργατικό πνεύμα έτσι ώστε να αποκαθίσταται η αμοιβαία εμπιστοσύνη και ως εκ τούτου να διευκολύνεται η εργασία του.

Ποιοι χρησιμοποιούν τα Αρχεία των τραπεζών ήταν το θέμα της δεύτερης συνόδου του Συμποσίου και πρώτος έλαβε τον λόγο ο κ. Charles Munn από το Chartered Institute of Bankers της Σκωτίας. Η ομιλία του κ. Munn εστράφη γύρω από το θέμα της σημαντικής αύξησης των επισκεπτών/ερευνητών στα αρχεία των τραπεζών, που ουσιαστικά οφείλεται στην παρουσία εξειδικευμένων αρχειονόμων και όχι απλών υπαλλήλων άσχετων προς το αντικείμενο αυτό. Μέχρι πρόσφατα, μάλιστα, τόνισε ο κ. Munn, οι τράπεζες αγνοούσαν τα οφέλη που θα απέκτιζαν από τη διατήρηση της αρχαικής τους κληρονομιάς και τα πρακτικά προβλήματα που θα έλυναν με την καλή οργάνωση των αρχείων τους. Στη συνέχεια ο κ. Munn αναφέρθηκε στον τρόπο οργάνωσης και αξιοποίησης του αρχαικού υλικού και στους δισταγμούς των ιδυνόντων να ασκήσουν αρχαική πολιτική και να θέσουν στη διάθεση των ερευνητών τα αρχεία τους, εξαιρώντας μόνο μια μικρή κατηγορία πανεπιστημιακών. Ο κ. Munn υποστήριξε επίσης ότι η έλλειψη ευλιγισίας, εκ μέρους των τραπεζών και η προσπάθεια να τηρήσουν το τραπεζικό απόρρητο, –και κατά συνέπεια να κρατούν κλειστά τα αρχεία τους– έχει σαν αποτέλεσμα την έλλειψη πληροφόρησης του κοινού για την τεράστια συνεισφορά των τραπεζών στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών τους και για τα μεγάλα ποσά που έχουν ξοδιάσει για την πραγματοποίηση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων.

Πάνω στο ίδιο θέμα περιεστράφη και η εισήγηση της κ. Josefine Stevens της Commerzbank, η οποία αφού έκανε μια σύντομη ιστορική αναδρομή της τράπεζας, μίλησε για το ρόλο του Ιστορικού Αρχείου της εν λόγω τράπεζας και την ουσιαστική συμμετοχή του στον εορτασμό της επετείου των 100 χρόνων της. Μιλώντας επίσης για τους χρήστες του παραπάνω Ιστορικού Αρχείου, είπε ότι το 73% των αιτήσεων για πληροφορίες και τεκμηρίωση προέρχεται από την ίδια την τράπεζα και μόνο το 27% προέρχεται από εξωτερικούς επισκέπτες. Τελειώνοντας η κ. Josefine Stevens τόνισε τον ζωτικό ρόλο που έχει ένα Ιστορικό Αρχείο με την στήριξη που προσφέρει στις

δραστηριότητες του γραφείου Δημοσίων Σχέσεων.

Για τη μεγάλη κρίση που πέρασε η Credit Lyonnais και κατ' ακολουθία η Υπηρεσία του Ιστορικού Αρχείου μίλησε ο Bernard Desjardins. Στη σύντομη εισήγησή του ο κ. B. Desjardins είπε ότι σε μια τέτοια δύσκολη περίοδο, η τράπεζα έχει, περισσότερο παρά ποτέ, την ανάγκη να θυμηθεί και να θυμίσει τις επιτυχίες του παρελθόντος και τις δυσκολίες που με αποτελεσματικότητα ξεπέρασε. Η Υπηρεσία των Αρχείων σε μια τράπεζα θεωρείται ότι εργάζεται επιτυχώς όταν παρέχει ιστορική ακρίβεια, ικανότητα ανάδειξης και προβολής του έργου και αυστηρή διαχείριση του προϋπολογισμού. Και τόνισε: για να επιβιώσει και να αναπτυχθεί το Ιστορικό Αρχείο μιας Τράπεζας πρέπει πρώτα να το επιθυμεί ο Πρόεδρος του ιδρύματος και μετά να το έχει ανάγκη το ίδιο το ίδρυμα.

Για το ίδιο θέμα, από πολιτική σκοπιά, μίλησε ο Dr Richard Saville, καθηγητής στο Τμήμα Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου St. Andrews της Σκωτίας. Ο κ. Richard Saville μίλησε για τον ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές τράπεζες από τις εξω-ευρωπαϊκές τράπεζες, που φυσικά κάθε άλλο παρά ενδιαφέρονται για την Ενωμένη Ευρώπη, την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση και το ενιαίο νόμισμα. Είπε, επίσης, ότι οι τραπεζικές οργανώσεις της Ιαπωνίας και της Αμερικής απειλούν ήδη το ευρωπαϊκό πιστωτικό σύστημα και ότι μέσα στα προσεχή χρόνια η απειλή αυτή θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο. Ετσι, λοιπόν, θα πρέπει να υποστηριχτούν οι ευρωπαϊκές τράπεζες, να εξαρθεί ο σπουδαίος εθνικός τους ρόλος, μέσω της γενικής πολιτικής και των μαζικών μέσων ενημέρωσης, διότι διαφορετικά θα καθίσταται όλο και πιο δύσκολη η διείσδυση των ξένων τραπεζών στην Ευρώπη. Αλλωστε, είπε ο κ. Saville, αυτός είναι κι ένας από τους στόχους και τους επιδιωκόμενους σκοπούς της "Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Τραπεζική Ιστορία". Τελειώνοντας την πολύ ενδιαφέρουσα εισήγησή του, ο κ. R. Saville είπε ότι θεωρεί και αυτός ότι η πολύ σημαντική συνεισφορά των τραπεζών στην οικονομική ανάπτυξη των ευρωπαϊκών χωρών έχει ευρέως παραγνωρισθεί.

"Φύση και σπουδαιότητα των Αρχείων των τραπεζών" ήταν ο τίτλος της ενδιαφέρουσας εισήγησης της Fr. Pino Pongolini. Η κ. Pino είπε χαρακτηριστικά ότι "η ιστορία που περιέχεται στα έγγραφα των τραπεζικών αρχείων είναι κάτι που ανήκει σε όλους όσους επιθυμούν να τα συμβουλευτούν αφενός και αφετέρου ότι σε πολλές χώρες αυτό είναι αναγνωρισμένο και θεσμοθετημένο δικαίωμα. Σκιαγραφώντας το προφίλ του αρχειονόμου που χρειάζεται ένα τραπεζικό αρχείο, η κ. Pino είπε ότι το πρόσωπο αυτό θα πρέπει

- να γνωρίζει τη δομή του οικονομικού ιδρύματος
- να έχει συνεργατικό πνεύμα και να αναπτύσσει διαπροσωπικές σχέσεις,

- να έχει διοικητικές ικανότητες

Καταλήγοντας η κ. Ρίνο στάθηκε στα εξής στοιχεία που εκείνη θεωρεί ουσιαστικά:

- το επάγγελμα του αρχειονόμου πρέπει να γίνει γνωστό για τα ειδικά χαρακτηριστικά του έτσι ώστε να ταυτίζεται με υψηλής ποιότητας δουλειά, πρωτοβουλία και υπευθυνότητα

- ο αρχειακός πρέπει να διατηρεί διάλογο με παρεμφερή επαγγέλματα χωρίς όμως να τους επιτρέπει να εισβάλλουν στο δικό του έδαφος.

- οι ιστορικοί και οι αρχειακοί θα πρέπει να ενώσουν τις προσπάθειές τους για να στηρίξουν τα αρχειακά και ιστορικά προγράμματα

- οι αρχειακοί πρέπει να κερδίζουν την εμπιστοσύνη των ιστορικών ενημερώνοντάς εγκαίρως για τη διαθεσιμότητα του υλικού και τα ερευνητικά προγράμματα. Έτσι ενθαρρύνονται οι προσπάθειες όλων για την παραγωγή ενός υψηλής ποιότητας έργου.

Στην πολύ ενδιαφέρουσα ομιλία του ο Ακός Κοροκκάι είπε ότι η διαδικασία διατήρησης και επεξεργασίας των αρχείων έχει νόημα μόνον όταν τα τεκμήρια αυτά του παρελθόντος γίνονται στοιχεία της οικουμενικής ανθρωπίνης γνώσης. Συνεχίζοντας ο κ. Α. Κοροκκάι τόνισε ότι εφόσον η Τράπεζα παράγει αρχεία, δική της ευθύνη είναι να επαγρυπνήσει για τη διατήρησή τους, εφόσον έχει γίνει πια προφανής η κοινωνική και οικονομική τους σημασία.

Στη συνέχεια ο κ. Α. Κοροκκάι αναφέρθηκε στην κατάσταση των τραπεζικών αρχείων της Τράπεζας της Ουγγαρίας, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι ένα μέρος του αρχειακού υλικού των τραπεζικών ιδρυμάτων έχει καταστραφεί λόγω της δυσμενούς συγκυρίας και όχι από αδιαφορία. Είπε όμως ότι μεγάλος αριθμός αρχειακού υλικού έχει διασωθεί και αξιοποιηθεί.

Μετά το πέρας της ομιλίας του κ. Α. Κοροκκάι τον λόγο πήρε η Fiona Maccoll της National West Group Archives, η οποία μίλησε για τους τρόπους διασφάλισης και επιβίωσης των τραπεζικών αρχείων. Η κα Maccoll είπε χαρακτηριστικά ότι η επιβίωση και η διάρκεια του Ιστορικού Αρχείου ενός ιδρύματος διασφαλίζεται όταν το εν λόγω ίδρυμα εκτιμήσει ότι πρόκειται για μια αξιόλογη πηγή η οποία αξίζει να βοηθείται και η οποία επιφέρει οφέλη. Στη συνέχεια η κα Fiona Maccoll είπε ότι η συνέχιση της λειτουργίας των αρχείων δεν πρέπει να επαφίεται στις προθέσεις του εκάστοτε προέδρου του ιδρύματος, αλλά

ότι πρέπει να συσταθεί ένα σώμα στήριξης μέσα στο ίδιο το ίδρυμα. Και καταλήγοντας είπε ότι ως αρχειακοί πρέπει να προμηθεύουμε αυτό που κάθε τραπεζίτης επιδιώκει την απόδοση του κεφαλαίου που έχει επενδύσει.

"Η νέα τεχνολογία της πληροφορίας" ήταν ο τίτλος της εισήγησης της Michèle Conchon των Εθνικών Αρχείων της Γαλλίας. Η κ. Conchon αναφέρθηκε στη μαζική επεξεργασία της πληροφορίας η οποία είναι εφικτή με την καινούργια τεχνολογία και η οποία είναι σε θέση να επεξεργάζεται την πληροφορία με πολλές μορφές: με αριθμητικά δεδομένα, με κείμενο, με εικόνες και με ήχο. Δύο, ωστόσο, είναι οι συνέπειες της τεχνολογίας:

- πρώτον, ότι πρέπει κανείς να διαθέτει ειδικές συνθήκες συντήρησης των τεκμηρίων.

- δεύτερον, ότι πρέπει να συγκεντρώνει, να ελέγχει και να καθιστά διαθέσιμη την πληροφορία που έχει αποθηκεύσει.

Τελειώνοντας, η κα M. Conchon είπε ότι τα αρχεία έχουν πολλά να ωφεληθούν από τη νέα τεχνολογία, τόσο λόγω της ευχερούς δυνατότητας αποθήκευσης των πληροφοριών όσο και από τη δυνατότητα ταχείας ανεύρεσης αυτών των πληροφοριών εκ μέρους των ερευνητών.

Οι εργασίες του Συνεδρίου έληξαν με επίσκεψη στα αρχεία της Τράπεζας της Σκωτίας, στα θαυμάσια "νεοκλασσικά" κτίρια με τα οποία κοσμείται το Εδιμβούργο, η Αθήνα του Βεργρά.

Γιολάντα Χατζή

Κοινωνικά και Οικονομικά Αρχεία

Η Επιτροπή Κοινωνικών και Οικονομικών Αρχείων του Δ.Σ.Α. συναντήθηκε φέτος στη Γλασκώβη στις 13 και 14 Ιουνίου. Συζητήθηκαν θέματα που αφορούν την προετοιμασία της Επιτροπής για το συνέδριο του Πεκίνου. Έγινε επίσης παρουσίαση των νομικών πλαισίων των διαφόρων κρατών σχετικά με τα αρχεία επιχειρήσεων. Επειδή η Επιτροπή έχει αναλάβει τη συλλογή σε διεθνές επίπεδο πληροφοριών για αθλητικά αρχεία, έγινε εκτεταμένη αναφορά στο σχέδιο αυτό της Ε.Α.Ε. Ας αναφέρουμε ότι την τελευταία μέρα πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον πρόεδρο της Ένωσης Ευρωπαϊκής Ιστορίας Επιχειρήσεων καθηγητή κ.Π.Ανταμ.

Αλέξης Κράους

ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ

Σε δύο ημίχρονα

Την προπαραμονή της επετείου για την Εθνική Απελευθέρωση εμείς γιορτάσαμε τα δικά μας προεόρτια. Ο μικρός, ετερόκλητος και αρκετά ταλαιπωρημένος κόσμος των Γενικών Αρχείων, αποκαμωμένος από το βάρος τόσο παραλογισμού, σα να μη πίστευε στα μάτια του. Αχνά χαμόγελα, μικρές κραυγούλες, λαχανιασμένα λόγια, όλα μαζί μεπερδεμένα σ' ένα βουβό γιορτάσι δίχως φώτα και γιρλάντες. Και κάπου βαθειά η πίκρα γιατί να είναι όλα τόσο σκληρά και βρώμικα ολόγυρα που να μη μένει ούτε τόσο δα ένα τοπαλάκι για ν' ανθίσει ένα λουλούδι...

Κι έγινε πάλι η αλλαγή της φρουράς, ήσυχα κι απλά, σαν καθημερινά. Μετακομίστηκαν κούτες με φακέλους και βιβλία και άλλα συμπράγκαλα, γλάστρες με φυτά μικρά και μεγάλα. Έμειναν στο πάτωμα μόνο κάτι μικρά σκουπιδάκια, κομματάκια χαρτιού και μπόλικη σκόνη. Ξαφνικά έπεσε πολλή ησυχία και ξεχύθηκε απ' την ολάνοιχτη πόρτα που άφησε τον ήλιο να εισχωρήσει ως τον υγρό διάδρομο χαϊδεύοντας τους πελώριους λεκέδες της μούχλας πίσω από τον ψύκτη. Κάτι μικρές εκκενώσεις ρεύματος που οφείλονταν ίσως στην κακή σύνδεση, μάλλον τακτοποιήθηκαν. Τώρα όλα κινούνται προσεκτικά για να μην ξεφύγουν-είναι ποτέ δυνατόν να συμμαζευτούν τα εκτός πλαισίου;- ίσως λίγο ράθυμα, γιατί το ταμπεραμέντο είναι πιο κοντά στα μέρη της Ανατολής. Αλλωστε οι ρυθμοί της Ευρώπης είναι καταλυτικοί, το κεφάλι δεν αντέχει τόσο απάνθρωπη ένταση, ποιός μπορεί να το αρνηθεί αυτό;

Ιούνιος πια και η ζέστη εγκαταστάθηκε σιγά-σιγά κι άρχισε το έργο της. Τα αιώνια παιδιά της Μεσογείου, αδυνατώντας να δελεαστούν από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, αποκοιμήθηκαν ξανά πλάϊ στη εθνική αρχειακή τους κληρονομιά σε μια ιερή, μακριά σιέστα, ίσως ως την επόμενη αλλαγή φρουράς.

μ.β.

Ο Γενικός Αρχαιοθέτης

Σημειώσεις επί σημειώσεων

Με την ανεξέλεγκτη τάση να εντοπίζω τα σχετικά με τα αρχεία στο χαώδη χώρο της λογοτεχνίας, άνοιξα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τον *"ΓΕΝΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗ"* του Η.Χ. Παπαδημητράκου (εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ 1995, 122 σ.). Πρόκειται για μια μικρή συλλογή κειμένων, μάλλον αυτοβιογραφικών, το ένα από τα οποία έδωσε και τον τίτλο του βιβλίου. Και βέβαια η προσοχή ήξερε πια πού να εντοπιστεί

"...προ ημερών διαβάζοντας πάλι την τοπική μου εφημερίδα, πήρε το μάτι μου τον παρακάτω τίτλο:

Εīs άδειαν ο Γενικός Αρχαιοθέτης Πύργου.

Στην αρχή υπέθεσα, πως έτσι θα μετονόμασαν εσχάτως τους ληξιαρχους και αντιπαρήλθα το υπόλοιπο κείμενο, σε λίγο όμως επανήλθα, γιατί θεώρησα απίθανο να μου είχε διαφύγει μια τέτοια μετονομασία, αφού μάλιστα διαθέτω και νύφη ληξίαρχο. Διάβασα, λοιπόν, τα παρακάτω:

Εīs βραχείαν άδειαν ανεχώρησεν ο Γενικός Αρχαιοθέτης της Υπηρεσίας Χωροφυλακής Πύργου Ενωσιτάρχης κ. Κώστας Μηρίλης.

Ωστε πρόκειται για κάποιον, που χειρίζεται κάποιο αρχείο, κάποιο πρωτόκολλο ίσως. Στην αρχή η είδηση μου φάνηκε υπερβολική, σε λίγο όμως την βρήκα δικαιολογημένη, σχεδόν σοφή. Φαντάστηκα αμέσως τον αναχωρούντα εīs άδειαν, από άσημον και ανώνυμον μέσα στις σκόνες τις οίδε ποιού συφοριασμένου γραφείου, να γίνεται επώνυμος, όπως αρμόζει στον καθένα μας, να αποχτά κάποια οντότητα και μια αυτοπεποίθηση. Επιβιβάζεται, λοιπόν, πανευτυχής στον τοπικό συρμό, με την εφημερίδα προσεχτικά διπλωμένη υπό μάλης, από το παράθυρο ατενίζει με αισιοδοξία και νοσταλγία το τοπίο, πού και πού ξεδιπλώνει με προσοχή την εφημερίδα και διαβάζει στα κλεφτά την είδηση που τον αφορά, φθάνει κάποτε εν στολή στο χωριό, τον βλέπουν οι συγχωριανοί και σπεύδουν να τον χαιρετήσουν, αγκαλιάζεται και φιλιέται με όλους, πλησιάζει προς το πατρικό του, η μάνα του, παρά τα χρονάκια της, τρέχει και τον ασπάζεται, τί γίνεται μάνα, της λέει ο Κώστας, μην τρέχεις έτσι, θα σε πιάσει η καρδιά του, ο γέρος, μη μπορώντας να κουνήσει τον αναμένει στο πλατύσκαλο τρέμοντας, ο Κώστας

ακύβει και του φιλεί το χέρι, τους πίνουν και τους δύο τα κλάματα, τον υποβαστάζει και σιγά σιγά περνάνε μέσα, ανοίγει την χαρτονένια βαλίτσα και τους δίνει τα δώρα που τους κουβάλησε, στο μεταξύ έχει μαζευτεί κόσμος και ντουινιάς, κάθονται στο τραπέζι, όπου αχνίζει ένας μεγάλος κόκορας με χυλοπίτες, φέρνουν νταμουζάνες με κρασί και πίνουν εις υγείαν.

Αφού φάνε και πουν, περνάνε στο τσιγαράκι και τον καφέ, η πρώτη ένταση χαλαρώνει πια και αρχίζουν οι ερωτήσεις, τί κάνει ο ένας, τί απόγινε ο άλλος.

-Εσύ, Κώστα, τον ρωτούν, πού είσαι τώρα, σε ποιά υπηρεσία;

Μέσα στη σιωπή, που ακολουθεί, ο Κώστας ανασηκώνει το κεφάλι, βγάζει από την τσέπη την εφημερίδα, την ξεδιπλώνει, δείχνει με το δάχτυλο την σχετική σελίδα και απαντά με υπερηφάνεια:

-Δεν τα διαβάσατε; Είμαι ο Γενικός Αρχιεπιθετής του Πύργου της Ηλείας!

Εν γνώσει μου δε θα σταθώ στο συφοριασμένο γραφείο του άσημου και ανώνυμου που φάνηκε να γίνεται επώνυμος, για να μην παρασυρθώ στους σκολιούς δρόμους επώδυνων παραλληλισμών. Άλλωστε τί θα μπορούσα να πω στο θέμα της οντότητας και της αυτοπεποίθησης υπό το πρίσμα του παραλληλισμού; Θα σταθώ όμως στον τίτλο-αξίωμα του Γενικού Αρχιεπιθετού. Αν δηλαδή εν έτει 1982 -χρονολογία που γράφτηκε το

κείμενο- υπάρχει θέση υπαλλήλου που κάνει κάτι σαν τη δουλειά των υπαλλήλων των Γενικών Αρχείων του Κράτους, εμείς μπορεί και να μην έχουμε λόγον υπάρξεως. Γιατί διαφορές πολλές με τον εν λόγω συνάδελφο δεν βλέπω.

Πάντως ίσως θα έπρεπε να αγκαλιάσουμε τρυφερά αυτούς τους κατά τόπους Γενικούς Αρχιεπιθετές, αυτούς τους εν δυνάμει υπαλλήλους συγδέσμους, για να μας ανοίξουν την καρδιά τους και να μπορέσουμε έτσι να βάλουμε χέρι στο πολύτιμο αρχείο τους. Μετά θα εγκιβωτίσουμε -με τη βοήθειά τους κατ'α προτίμηση- ό,τι η αρχειονομική πείρα του καθένα μας φωτίσει και θα κάνουμε όλες εκείνες τις μανούβρες για να έρθει το υλικό στην κτηριακή μας κυριαρχία. Κι εκεί θα τελειώσουν όλα. Το πολύ-πολύ θα συντάξουμε μια θερμή επιστολή προς την Υπηρεσία του Αρχιεπιθετού που παρεχώρησε το υλικό και μετά θα ψάξουμε για άλλη γνωριμία.

Φεύγοντας όμως για τις καλοκαιρινές μας άδειες, θα πασχίσουμε με λύσσα να αποτινάξουμε τα ίχνη του Γενικού Αρχιεπιθετού από πάνω μας αφού γνωρίζουμε καλά ότι η σύγκριση με την ασημότητά μας θα είναι καταλυτική.

Ιούλιος '95
μ.β.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Προς τη Συντακτική Επιτροπή των "Αρχειακών Νέων"

Ιούνιος 1995

Αγαπητοί Φίλοι και Συνάδελφοι,

Με αφορμή την επιστολή της κυρίας Χ. Αग्रιαντώνη που δημοσιεύθηκε στο τεύχος ΙΙ (Απρίλιος 1995) των "Αρχειακών Νέων" θα ήθελα να παρατηρήσω τα εξής:

Η συγγραφέας, που εργάζεται ως ερευνήτρια στο ΚΝΕ (Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών), χαρακτηρίζει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο κείμενο με τίτλο "Αρχεία Επιχειρήσεων και Ιστορία Επιχειρήσεων" που δημοσιεύθηκε στο τεύχος ΙΟ (Νοέμβριος 1994) ανακριβείς

και ελλιπείς. Επίσης προβαίνει σε σειρά άλλων παρατηρήσεων.

Νομίζω ότι τα πράγματα δεν είναι έτσι. Χαίρομαι μάλιστα ιδιαίτερα που η ανακοίνωση των ερευνών και απόψεων που αναφέρονται στο κείμενό μου προκάλεσαν τη δημοσιοποίηση των προγραμμάτων έρευνας που εκπονούνται στο ΚΝΕ και για τα οποία η ενημέρωση της επιστημονικής κοινότητας ήταν και παραμένει ανεπαρκής. Ούτε εγώ, ούτε πολλοί άλλοι συνάδελφοι έχουν ποτέ λάβει τα ενημερωτικά έντυπα του ΚΝΕ/ΕΕ, αλλά ούτε η ίδια η Αρχειακή Εταιρεία, όπως με διαβεβαίωσαν οι υπεύθυνοί της, τα εγνώριζαν μέχρι τη στιγμή που παραλήφθηκε η επιστολή της συνεργάτιδας του ΚΝΕ. Επί πλέον τα έντυπα αυτά ούτε διατίθενται σε βιβλιοπωλεία ώστε να μπορεί κανείς να τα προμηθευτεί, ούτε εκτίθενται

σε βιβλιοθήκες. Κυκλοφορούν, όπως φαίνεται να προκύπτει, μόνον επιλεκτικά, σε περιορισμένο αριθμό επιστημόνων με πρωτοβουλία των ερευνητών του ΚΝΕ.

Όσο για τις υπόλοιπες πληροφορίες σχετικά με την ελληνική βιβλιογραφία, είναι πράγματι τόσο γνωστές σε όλους (όσοι ασχολούμαστε με το αντικείμενο έχουμε παραπέμψει επανειλημμένως στους αναφερόμενους πρωτοπόρους συγγραφείς σε ομιλίες/εργασίες) ώστε να μη χρειάζεται να επαναλαμβάνεται ως στερεότυπη επωδός ή εισαγωγή, σε κάθε καινούργια αναφορά στην Ιστορία των Επιχειρήσεων, μάλιστα όταν πρόκειται για κοινό που το αντικείμενο δεν του είναι άγνωστο.

Το δημοσιευμένο κείμενό μου ήταν πράγματι τμήμα διάλεξης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των σεμιναρίων που οργάνωσε η Αρχαική Εταιρεία μεταξύ 11-14 Απριλίου 1994, και είχε σαν θέμα κυρίως τα σύγχρονα Αρχεία Επιχειρήσεων του εξωτερικού, την οργάνωση της έρευνας εκεί και τις θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί και που έχουν συμβάλει στην αξιοποίησή τους. Η ελληνική εμπειρία αναφέρθηκε μόνον περιστασιακά και οι πληροφορίες που παρέσχα αφορούσαν τελείως καινούργιες εργασίες καθώς και την νέα, όπως φαίνεται και από άλλες έρευνες που έκτοτε έχουν ξεκινήσει, πρακτική των επιχειρηματιών να χρηματοδοτούν τη συγγραφή της ιστορίας των επιχειρήσεων τους και να θέτουν στη διάθεση των ερευνητών τα αρχεία τους.

Στο ίδιο πλαίσιο της διάλεξης αναφερόταν επίσης η περίπτωση Σουηδικών αρχείων επιχειρήσεων που δωρήθηκαν στο Πανεπιστήμιο της Uppsala καθώς και άλλων, ιδιωτικών, που αφορούν την Ελλάδα. Επειδή το κείμενο ήταν πολύ μεγάλο, κρίθηκε σκόπιμο το τμήμα αυτό με μια γενικότερη εισαγωγή να αποτελέσει αντικείμενο χωριστής δημοσίευσης, με τίτλο: *Ιστορία Επιχειρήσεων και Αρχεία Επιχειρήσεων. Η Άλλη Διάσταση*, που υποβλήθηκε στον "Μνήμονα" πέρυσι. Το άρθρο έγινε καταρχήν δεκτό, υπό τον όρο να γίνουν ορισμένες αλλαγές (μεταξύ των οποίων ορισμένες αφορούσαν στην ελληνική εμπειρία) μεταξύ των οποίων και η αναφορά στο

ΚΝΕ/ΕΙΕ. Αναμορφωμένο, κατατέθηκε και πάλι στο περιοδικό το φθινόπωρο του 1994 και στη συνέχεια υπήρξε προφορική ενημέρωση από μέλος της συντακτικής επιτροπής ότι θα δημοσιευόταν. Ωστόσο, μερικούς μήνες αργότερα (Μάρτιος 1995), και πάλι προφορικά, το ίδιο μέλος του "Μνήμονα" μου ανακοίνωσε ότι τελικώς το άρθρο δεν θα δημοσιευτεί λόγω του κειμένου μου στα "Αρχαικά Νέα", και της ίδιας αναφοράς. Πρόσθεσε μάλιστα ότι υπήρξε διαμαρτυρία μέλους της συντακτικής επιτροπής (προφανώς της κυρίας Αγριαντώνη) προς την Αρχαική Εταιρεία.

Πέρα από οποιαδήποτε άποψη για τον τρόπο λειτουργία των διαφόρων ερευνητικών κέντρων και συλλόγων, καταπλήσσει το γεγονός ότι επιχειρείται να επιβληθεί λογοκρισία στη διακίνηση ιδεών και στην έκφραση προσωπικών απόψεων και εκτιμήσεων λόγω δυσαρέσκειας και "διαμαρτυρίας" μελών αυτών των συλλόγων. Ταυτόχρονα επιχειρείται η δημιουργία εντυπώσεων στο κοινό της Αρχαικής Εταιρείας, και ευρύτερα, ότι δήθεν αγνοείται ή παρακάμπτεται η ελληνική ερευνητική δραστηριότητα και βιβλιογραφία, όταν μάλιστα το ΚΝΕ ενημερώνει επιλεκτικά με τα δελτία του αλλά και πραγματοποιώντας μόνον κλειστές συναντήσεις ερευνητών (όπως π.χ. για τα θέματα του Εξηλεκτρισμού). Τελικώς, η κυρία Αγριαντώνη μπορεί να δημοσιεύει τις διαμαρτυρίες της στα "Αρχαικά Νέα", αλλά άρθρο της υπογράφομενης, μάλιστα για τελείως καινούργιες αρχαικές πηγές χρήσιμες σίτους Έλληνες ιστορικούς, δεν φιλοξενείται στον "Μνήμονα" λόγω διαμαρτυρίας της πρώτης. Μένει στους αναγνώστες σας να συναγάγουν τα όποια συμπεράσματα.

Θα σας ήμουν υποχρεωμένη αν δημοσιεύατε την επιστολή μου στο προσεχές τεύχος του περιοδικού σας.

Με εκτίμηση
Μαργαρίτα Δρίτσα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Α.Ε.

Κυκλοφορούν και διατίθενται στα βιβλιοπωλεία

* Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ

* ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ

Αρχεία και αρχειακοί: Ένας ιστός
(Κέρκυρα, 11-13 Οκτωβρίου 1991)

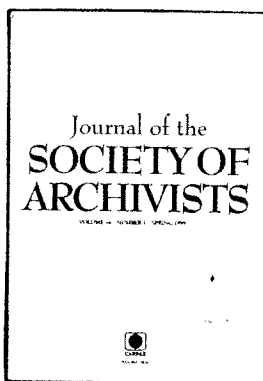
* ΟΔΗΓΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Στα πλαίσια των επαφών του Δ.Σ. με τα μέλη της Εταιρείας πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Μάιο συνάντηση με τους εργαζόμενους στην Κεντρική Υπηρεσία των Γ.Α.Κ. Στη συνάντηση έγινε γόνιμη ανταλλαγή απόψεων για τη φυσιογνωμία που πρέπει να διαμορφώσει η Εταιρεία και συζητήθηκαν προβλήματα του χώρου των Γενικών Αρχείων του Κράτους. Το Δ.Σ. της Ε.Α.Ε σκοπεύει να συνεχίσει, από το φθινόπωρο, τις επαφές αυτές. Παρακαλούμε τα περιφερειακά αρχεία που θα επιθυμούσαν μια τέτοια συνάντηση να επικοινωνήσουν με την Αρχαική Εταιρεία.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

**"Journal of the SOCIETY OF ARCHIVISTS", volume 16-
Number 1, Spring 1995. Carfax Publishing Company,
Abington Oxforshire U.K., pp.125**

Η "Society of Archivists" αποτελεί την πιο μαζική και αντιπροσωπευτική επιστημονική οργάνωση στους Βρετανούς αρχειονόμους με 1100 μέλη*. Η Εταιρεία αυτή ουσιερώνει επίσης στις τάξεις της συντηρητές, διαχειριστές τεκμηρίων και διάφορες άλλες ειδικότητες που έχουν σχέση με τις ιστορικές σπουδές, υλοποιεί δε τους στόχους της μέσω επιτροπών, ομάδων εργασίας, εκδόσεων, επιμορφωτικών σεμιναρίων, εκθέσεων, συνεδρίων κλπ. Ακόμη εμπλέκεται κατά κάποιο τρόπο στην αντίστοιχη αγορά εργασίας, έχοντας θεσπίσει, από το 1987, το *Επαγγελματικό της Μητρώο* (The Professional Register), ένα είδος παρεχόμενης έγκυρης βεβαίωσης για τα επαγγελματικά προσόντα των αρχειονόμων. Το περιοδικό της, με τον τίτλο *Journal of the Society of Archivists*, εκδίδεται δυο φορές το χρόνο, Απρίλιο και Οκτώβριο. Τα δύο τεύχη συγκροτούν ενιαίο τόμο, γι' αυτό και στο τεύχος του Οκτωβρίου καταγράφονται πλήρη τα περιεχόμενα, υπάρχουν ευρετήρια θεμάτων-συνεργατών όλου του έτους. Η έκδοση, που διατρέχει ήδη φέτος τον όγδοο χρόνο κυκλοφορίας, είναι ένα επιστημονικό έντυπο κύρους. Αξιόλογες συμβολές αρχειονόμων, ερευνητών, συντηρητών και πανεπιστημιακών το έχουν αναδείξει σε σημαντικό βήμα πληροφόρησης, θεωρίας και προβληματισμού για τα αρχειακά πράγματα όχι μόνο του αγγλοσαξωνικού χώρου.

Ιδιαίτερα πλούσιο σε ύλη είναι το τελευταίο ανοιξιάτικο τεύχος που ανοίγει με την πολύ ενδιαφέρουσα αναφορά του αρχειονόμου Jean Kennedy σχετικά με την πυρκαγιά της 1ης Αυγούστου 1994 στο κτίριο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Norwich, όπου συστεγαζόταν το Αρχείο της κομητείας του Norfolk, και τις ενέργειες διάσωσης και αποκατάστασής του.

Οι Chr. Kilching και I. Hart της "Βασιλικής Επιτροπής Ιστορικών Χειρογράφων" (The Royal Commission on Historical Manuscripts, H.M.C.) υπογράφουν το άρθρο *"Ανακοινώσεις σχετικές με την πολιτική συλλογής αρχείων"* (Collection Policy Statements). Περιγράφουν τη συζήτηση (από το 1991 κ. έ.) και τα αποτελέσματα που προκάλεσε στη συνέχεια ένα ντοκουμέντο της H.M.C., το οποίο συνιστούσε στους υπεύθυνους των διαφόρων αρχείων να δημοσιοποιήσουν όλα τα αρχειακά ιδρύματα της χώρας την πολιτική τους στη συλλογή

τεκμηρίων. Στο τέλος, οι δύο ειδικοί παραθέτουν το πολύ χρήσιμο *"σχέδιο προς συζήτηση"* που προσδιορίζει με απάρκεια το περιεχόμενο μιας τέτοιας διακήρυξης (ταυτότητα αρχείου, στόχους, αρμοδιότητα, κύρια χαρακτηριστικά της πολιτικής πρόσκτησης, υπηρεσίες προς το ερευνητικό κοινό κλπ.).

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που απασχολεί τη διεθνή αρχειακή κοινότητα τα τελευταία τουλάχιστον δέκα χρόνια είναι η διατύπωση κανόνων περιγραφής των αρχείων. Την εφαρμογή τους καθιστούν επιβεβλημένη πλέον οι σύγχρονες ανάγκες για μια πληροφόρηση χωρίς σύνορα κι τα εξελιγμένα συστήματα της πληροφορικής. Από την προηγούμενη δεκαετία, Βρετανοί, Αμερικανοί, Καναδοί, και Αυστραλοί είχαν ξεκινήσει σχεδόν παράλληλα στη διατύπωση περιγραφικών προτύπων και στη σύνταξη αντίστοιχων εγχειριδίων. Το 1990 το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων ούστησε μια ειδική επιτροπή η οποία διέτυπωσε τους πρώτους κανόνες (βλ. *"Αρχειακά Νέα"* τευχ. 7/Απρ. 1993, σσ. 37-43), ενώ μετά το Συνέδριο του Montreal ξεκίνησε τη διαδικασία για την εκπόνηση *γενικών διεθνών προτύπων αρχειακής περιγραφής* καταλήγοντας στο κείμενο της Στοκχόλμης**. Ο M. Cook, αρχειονόμος του πανεπιστημίου του Liverpool και επικεφαλής του βρετανικού προγράμματος που παρήγαγε τη δεύτερη ανανεωμένη έκδοση του βρετανικού Εγχειριδίου Αρχειονομικής Περιγραφής (*"Manual of Archival Description"*, 2 ed, Gower, Aldershot 1989), εξηγεί στην αναφορά του όλη αυτή τη διεθνή προσπάθεια και τους προβληματισμούς των διαφόρων

* Στο Ηνωμένο Βασίλειο δραστηριοποιούνται ακόμη η "British Records Association" με το περιοδικό *"Archives"* και η "Association of County Archivists" (στα αρχεία κομητειών). Βλ. Rosine Cleyet-Mischaud: *Les Associations d'Archivistes dans le monde*, ICA, Janus 1993, σσ. 130-134.

** *"General International Standard Archival Description ISAD (G)"* ICA, Janus 1994, σσ. 7-26, (γαλλικά σσ. 27-46).

σχολών - αρχαιονομικών εταιρειών, που δεν φαίνεται ακόμη να έχει εξαντλήσει όλη τη ζωτικότητα της για την υιοθέτηση ενός πλήρως αποδεκτού συστήματος επικοινωνίας.

“Προ-καταχωρημένοι τίτλοι ιδιοκτησίας. Μέρος I: Τα νομικά ζητήματα της κυριότητας, της φύλαξης και της εγκατάλειψής τους” είναι ο τίτλος του άρθρου του K. Ward των Αρχείων του Bedfordshire. Μετά το 1960, ένα νέο υποχρεωτικό σύστημα μεταγραφής στις μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας ίσχυσε στο Ηνωμένο Βασίλειο και επέβαλε μια εντελώς διαφορετική χροιά στην αποδεικτική αξία των τίτλων κυριότητας. Ο προβληματισμός του συγγραφέα αναφέρεται σ’ εκείνους τους παλιούς τίτλους, πριν από τη νέα επίσημη καταχώρηση στη χρησιμότητά τους, στην αποδεικτική, νομική και ιστορική τους αξία στα προβλήματα κατοχής, φύλαξης και πρόσβασης στο υλικό αυτό, στο ρόλο των αρχείων κ.ά.

Η Sarah Flynn και ο M. Stevens μας μεταφέρουν την εμπειρία τους από ένα πρόγραμμα καταλογογράφησης (1993-1994) των τεκμηρίων των *“Μικρών Δικαστικών Συνόδων”* τα οποία βρίσκονται κατατεθειμένα στα Αρχεία της κομητείας του Berkshire. Οι Μικρές Δικαστικές Σύνοδοι (Pettly Sessions), θεσμός στη γηραιά Αλβιώνα με ιστορία 4 περίπου αιώνων, ήταν τακτικές συνεδριάσεις των κατωτέρων τοπικών δικαστικών αρχών (ειρηνοδικών κομητειών ή δήμων), στα πλαίσια των οποίων ασκείτο το δικαιοδοτικό τους έργο (ποινικού κυρίως χαρακτήρα). Οι μελετητές αφού παρουσίασαν την ιστορία, εξέλιξη και ενσωμάτωση του θεσμού στο σύγχρονο ποινικό νόμο της χώρας, αναφέρονται αναλυτικά στο ευρύτατο πλαίσιο λειτουργίας του κατά το παρελθόν, για να αποδείξουν τη μεγάλη αξία του τεκμηριωτικού υλικού του (πρακτικά δικαστηρίων, μαρτυρικές καταθέσεις, αποφάσεις, εκδόσεις αδειών κ.ά) για την έρευνα της κοινωνικής και διοικητικής ιστορίας της Αγγλίας. Τέλος μας εκθέτουν το πρόγραμμα ταξινόμησης και καταλογογράφησης καθώς και τις

λύσεις που υιοθέτησαν στην οργάνωση του αρχαιακού υλικού των συνόδων 21 δικαστηρίων της παλαιάς και νέας κομητείας του Berkshire.

Ακολουθεί η πολύ ενδιαφέρουσα εισήγηση του Καναδού I.Wilson, αρχειονόμου του Ontario στην *“4η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τα Αρχεία”* του Lancaster, 15.9.1994, με τίτλο *“Στρατηγικές επικοινωνίας”*. Επηρεασμένος από τη σύγχρονη αντίληψη για το ρόλο των αρχείων σ’ ένα κόσμο συνεχώς μεταβαλλόμενο, και ιδιαίτερα από τις θεωρητικές εργασίες του Αμερικανού David Bearman, επαναπροσδιορίζει το ζήτημα αρχειονόμοι και χρήστες, αρχεία και κοινωνία μ’ ένα λόγο πρωτότυπο, δυναμικό, καινοτόμο. Επισημαίνει τις μεγάλες αλλαγές στις σημερινές αρχειακές στρατηγικές, που έχουν να κάνουν με τον βαρύνοντα ρόλο των πηγών, την αύξηση των χρηστών, την αλματώδη εξέλιξη στα επικοινωνιακά δίκτυα και προτείνει στους ανθρώπους των αρχείων να επανακαθορίσουν μεθοδολογία, στόχους και συμπεριφορές με βασικό άξονα αναφοράς το δημόσιο δικαίωμα στην πληροφόρηση, χωρίς στεγανά και διακρίσεις.

Από την ίδια διεθνή συνάντηση είναι και το δημοσιευμένο κείμενο του E. Franz, διευθυντή των Κρατικών Αρχείων της Έσσης στη Darmstadt. Θέμα του: *“Ποιοι παράγοντες καθορίζουν την επιτυχία ενός αρχείου. Η έννοια του Οίκου Ιστορίας”*. Αφού παραθέσει τις αντιλήψεις που κατά καιρούς στο παρελθόν επικρατούσαν για το ιδανικό αρχειοστάσιο, τονίζει ότι τα αρχεία σε μια σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία δεν πρέπει να περιορίζονται στην απλή διαφύλαξη της πνευματικής κληρονομιάς και στην εξυπηρέτηση του εξειδικευμένου ερευνητικού κοινού, αλλά με τις δυνατότητες της προηγμένης τεχνολογίας, τη συνεργασία με επιστημονικά ιδρύματα και μουσεία και το σταθερό προσανατολισμό στον παιδευτικό τους ρόλο μπορούν να γίνουν *“Οίκοι Ιστορίας”*, χώροι καλλιέργειας ιστορικής συνείδησης.

Η Nesta Evans της *“Εταιρείας εκπαιδευτικών τοπικής ιστορίας”* επισκοπεί τα αποτελέσματα μιας έρευνας, σχετικής με τις παρεχόμενες από τα διάφορα βρετανικά αρχεία υπηρεσίες, που έγινε με ερωτηματολόγιο στα μέλη της παραπάνω εταιρείας.

Στη λιτή αναφορά του από μία επαγγελματική επίσκεψή του στη Βουδαπέστη, στα εργαστήρια συντήρησης της Εθνικής Βιβλιοθήκης και των Κρατικών Αρχείων της Ουγγαρίας, ο J. Rhys-Lewis, συντηρητής στο αρχείο Berkshire, δεν κρύβει την ικανοποίησή του για το επίπεδο της εργασίας των Ούγγρων ομολόγων του.

Μετά το μικρό *“Χρονικό”* της Εταιρείας των Αγγλων Αρχειονόμων (νεκρολογίες 3 συναδέλφων τους) ακολουθεί από τον P. Evans, εκπαιδευόμενο αρχειονόμο στο Ινστιτούτο Borthwick του πανεπιστημίου York με τίτλο *“Πρόσφατες ετήσιες εκθέσεις”*, σχολιασμός των σοβαρότερων ζητημάτων, που έθιξαν στις γραπτές υπηρεσιακές εκθέσεις τους 20 περίπου βρετανικά αρχεία κατά την περίοδο 1992-1994, όπως προβλήματα από τις περικοπές οικονομικών πόρων, διαρκώς αυξανόμενος αριθμός επισκεπτών-χρηστών αλλά και προσωπικού και χώρων, επιπτώσεις της νέας τεχνολογίας στην ποιότητα-αποτελεσματικότητα των αρχαιονομικών εργασιών και στη μετάδοση της πληροφορίας μέσω διεθνών δικτύων (Internet), ταχυδρομική εξυπηρέτηση, ικανότητα πρόσβασης ατόμων με ειδικές ανάγκες κλπ.

Τέλος, σεβαστό μέρος της ύλης καλύπτουν οι ευσύνοπτες αλλά ουσιαστικές *βιβλιοπαρουσιάσεις* πολλών νέων εκδόσεων *αρχαιονομίας και ιστορίας* (1993-1994), με μεγαλύτερο βάρος βεβαίως στην αγγλοαμερικανική παραγωγή.

Ζήσιμος Συνοδινός

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ Ε.Α.Ε. ΣΤΟ 13ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

Η Ε.Α.Ε. δραστηριοποιήθηκε τον τελευταίο καιρό για να γνωστοποιήσει στα μέλη της το 13ο Συνέδριο του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων στο Πεκίνο (Σεπτέμβριος 1996) και ήδη οι προεγγραφές συμμετοχής έχουν αποσταλεί στην οργανώτρια χώρα. Πράγματι, μέχρι σήμερα η συμμετοχή των αρχειονόμων της χώρας μας στα μεγάλα αυτά αρχειακά γεγονότα υπήρξε ελάχιστη. Ύστερα από την επιτυχία της οργάνωσης της εκπαιδευτικής εκδρομής στην Ιταλία, το Δ.Σ. αποφάσισε η ίδια οργανωτική επιτροπή να έλθει σε επαφή με την οργανωτική επιτροπή του 13ου Διεθνούς Συνεδρίου και να φροντίσει τη συμμετοχή των μελών της Ε.Α.Ε.

Επειδή το ταξίδι στην Κίνα είναι μακρύ, δύσκολο και πολυδάπανο, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε είναι σοβαρά. Η εκμετάλλευσή του προς όφελος των αρχειονόμων πρέπει να είναι εξαντλητική. Η οργανωτική επιτροπή έχει έλθει σε επαφή με τις κινέζικες προξενικές αρχές και τον Ελληνοκινεζικό Σύνδεσμο Φιλίας. Παράλληλα, σύμφωνα με το παράδειγμα της εκπαιδευτικής εκδρομής στην Ιταλία, θα ετοιμαστεί σχετικός φάκελος και θα γίνει σειρά συναντήσεων με αντικείμενο τη γνωριμία της μακρινής αυτής χώρας και των αρχείων της.

Επίσης θα φροντίσουμε να αξιοποιήσουμε την εμπειρία των ελλήνων ταξιδιωτών που έχουν επισκεφθεί την Κίνα. Όσο για την οικονομική ενίσχυση θα αναζητήσουμε τη βοήθεια και τη συμμετοχή των ελληνικών επιχειρήσεων που έχουν εμπορικές συναλλαγές με τη μεγάλη αυτή χώρα.

